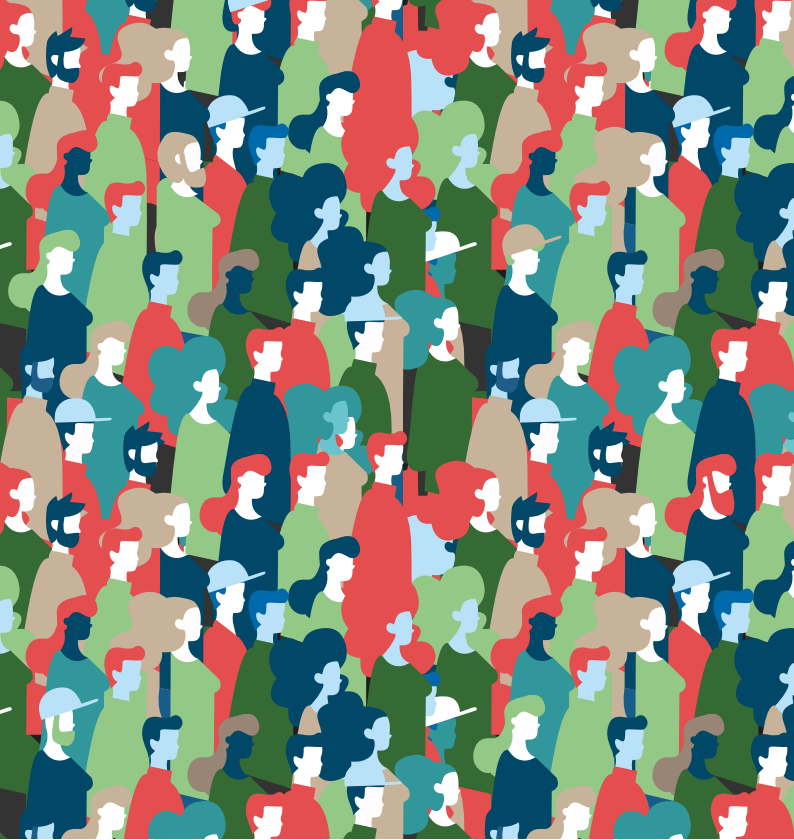

På tal om kvinnor och män i Norrbotten 2019

Länsstyrelsen
Norrbotten

Innehåll

Förord	1
Så kan du använda faktaboken	2-3
Jämställdhet	3-4
Sammanfattning	4-7
Diskutera statistiken	8-12
Befolkning	13-23
Folkmängd	24
Hälsa	25-28
<i>Medelålder</i>	25
<i>Medellivslängd</i>	26-27
<i>Sjukpenningtal</i>	28
Politik och makt	29-38
<i>Ledare</i>	30-31
<i>Politik</i>	32-38
Utbildning	39-48
Förvärvsarbete	49-60
<i>Pendling</i>	55
<i>Offentlig sektor</i>	56-57
<i>Förvärvsarbetande per sektor</i>	58
<i>Sysselsatta i turismberoende branscher</i>	59
<i>Sysselsatta per näringsgren</i>	60
Företagande	61-66
Inkomster	67-75
<i>Löner</i>	68-69
<i>Inkomst</i>	70-72
<i>Pension</i>	73-74
<i>Personbilar</i>	75
Arbetslöshet	76-78
Ekonomiskt bistånd	79
Föräldraskap	80-82
Brott	83-86
Anteckningar, läsanvisningar och källor	87-89

Produktion: Pantzare Information AB, Boden

Upplaga 5 500 ex

Omslag: Kommunikationsavdelningen Länsstyrelsen Norrbotten

Länsstyrelsens rapportserienummer 9/2019

Luleå Grafiska, Luleå, december 2019

För Länsstyrelsen i Norrbottens län tar arbetet med jämställdhet utgångspunkt i det övergripande jämställdhetspolitiska målet ”Kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv” och de sex delmålen. I Norrbottens länsstrategi för jämställdhetsintegrering som sträcker sig under perioden 2018–2023 har Länsstyrelsen valt att fokusera på tre delområden – Jämställd utbildning, Jämställd hälsa och Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Fokusområden med både regionala utmaningar och utvecklingsbehov där systematiskt arbete och samverkan är viktiga komponenter för att skapa jämställdhet och social hållbarhet. Den huvudsakliga strategin för arbete med jämställdhet är jämställdhetsintegrering.

Ett viktigt verktyg för att systematiskt kunna integrera jämställdhet i olika verksamheters alla delar är könsuppdelad statistik som synliggör kvinnors och mäns livsvillkor, förutsättningar och behov i Norrbotten. Statistiken visar var bristande jämställdhet finns och var det går framåt. Den här faktaboken uppmärksammar förhållanden för kvinnor och män inom olika områden kopplade till de jämställdhetspolitiska målen.

Länsstyrelsen har i uppdrag att stödja aktörer i länet, ta fram kunskapsunderlag och initiera jämställdhetsinsatser, samt följa att målen får genomslag. För att detta ska möjliggöras behövs allas nyfikenhet, delaktighet och engagemang. Länsstyrelsens förhoppning är att denna faktabok bidrar till ökad kunskap inom jämställdhetsområdet och att kunskapen kan inspirera till ytterligare jämställdhetsarbete.

Pantzare Information AB, har på Länsstyrelsens uppdrag sammanställt och utformat denna faktabok. Fler exemplar kan beställas hos Länsstyrelsen i Norrbottens län. På Länsstyrelsen i Norrbottens läns hemsida hittar ni mer information om jämställdhet i länet.

December 2019

Irina Enbuska von Schantz

Jämställdhetsutvecklare och sakkunnig i jämställdhet

Så här kan du använda faktaboken

Här följer några tips på hur du kan använda faktaboken till övningar och diskussionsfrågor. Alla övningarna kan göras som skrivövningar och/eller reflektions- och diskussionsövningar.

1. Diskutera och fundera

På s. 8 finns avsnittet ”Diskutera statistiken” med frågor från olika områden i boken. Reflektera över, diskutera och analysera utifrån dem.

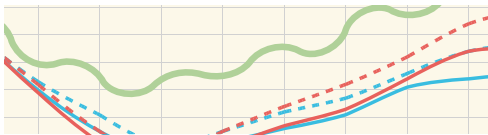
2. Varför skiljer det?

Välj själv ut några områden där det skiljer mycket mellan kvinnor och män och reflektera, diskutera/analysera:

- Vad kan skillnaderna bero på?
- Innebär skillnaderna att män och kvinnor har olika förutsättningar och möjligheter?
- Vad kan göras för att ändra det och vem kan göra något?

3. Gör din egen statistik

Välj en fråga eller ett område och gör en undersökning i en grupp/klass/skola/arbetslag och dela upp siffrorna på flickor och pojkar, kvinnor och män.

4. Reflektera, analysera och diskutera resultatet

Utifrån statistiken som ni tagit fram kan en mindre analys göras. Analysen bör synliggöra vem som får vad, på vilka villkor, samt vem som gynnas eller missgynnas i olika frågor och vad som kan göras åt det.

Frågor som kan underlätta analysen är:

- Hur många kvinnor och män finns i verksamheten/målgruppen?
- Hur fördelas resurser mellan kvinnor och män inom det undersökta området?

- Vilka möjligheter har kvinnor respektive män att påverka sina villkor?
- Har både kvinnors och mäns behov och erfarenheter legat till grund för hur verksamheten ser ut?
- Hur skulle det se ut om ni utgick från både kvinnors och mäns förutsättningar?

Sveriges jämställdhetspolitiska mål

Det övergripande målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det övergripande målet är uppdelat i sex delmål.

Delmålen:

1. En jämn fördelning av makt och inflytande.

Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet.

2. Ekonomisk jämställdhet.

Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.

3. Jämställd utbildning.

Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.

4. Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet.

Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.

5. Jämställd hälsa.

Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor.

6. Mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

Kvalitativ jämställdhet

Kvalitativ jämställdhet fokuserar på kvinnors och mäns villkor. Det handlar om att upptäcka hur värderingar, attityder, normer och ideal påverkar kvinnors och mäns möjligheter i skolan, på arbetsplatsen, i politiken och inom andra samhällsområden.

Kvantitativ jämställdhet

Kvantitativ jämställdhet handlar om att sträva efter en jämn könsfördelning. Det innebär att andelen kvinnor respektive män i en grupp är 40 - 60 procent eller jämnare. Kvantitativ jämställdhet är ingen garant för kvalitativ jämställdhet.

Jämställdhetsintegrering

Jämställdhetsintegrering är den huvudsakliga strategin som används för att uppnå jämställdhetsmålen och därav ett jämställt samhälle. Det innebär att ett jämställdhetsperspektiv införlivas i allt beslutsfattande, på alla nivåer och i alla steg av processen, av alla som deltar i beslutsfattandet.

Då jämställdhet mellan kvinnor och män skapas där ordinarie beslut fattas, resurser fördelas och normer och föreställningar skapas måste jämställdhetsperspektivet genomsyra det dagliga arbetet.

Sammanfattning av statistiken

För att kunna mäta förändring måste man kunna mäta nuläget och även kunna upprepa mätningen på samma sätt i framtiden. Det handlar således om statistik.

I denna lilla faktabok *På tal om Kvinnor och Män i Norrbottens län* har statistik använts för att belysa nuläge och utveckling samt för att jämföra länet med riksgenomsnittet. I vissa fall kan statistiken vara något år gammal men är trots detta den senast producerade.

Befolkningen blir äldre

Under de senaste tjugo åren har medelåldern bland både kvinnor och män i Norrbottens län ökat med 3,5 år. För riket i dess helhet

har medelåldern under samma period ökat med 0,8 år för kvinnorna och med 1,6 år för männen.

Männens medellivslängd ökar mest

Sedan år 1991 har medellivslängden för männen ökat med 4,2 år jämfört med 2,6 år för kvinnorna i länet. Skillnaden i livslängd mellan könen har därigenom blivit mindre och är nu 4,1 år. När det gäller medellivslängden för kvinnorna placerar sig Norrbottens län bland de tre län som har den kortaste livslängden. Männen i Norrbotten har med sina 79,1 år kortast medellivslängd av alla män i Sverige och befolkningen totalt.

Chefer och ledare

Av de 2 568 personer i Norrbottens län som 2017 kunde definieras som chefer, högre tjänstemän eller högre politiker var 41 procent kvinnor och 59 procent män. Mest jämställt var det bland politiker och högre ämbetsmän, 50 procent vardera. Minst jämställt var det bland verkställande direktörer. Bland dessa var endast 15 procent kvinnor.

Omkring 70 procent av alla chefer oavsett kön finns i åldersgruppen 40-59 år. I åldersgruppen under 40 år var andelen 15 procent kvinnor och 18 procent män.

Kvinnor och politik

Regeringen består av tolv kvinnor och elva män. Av riksdagens ledamöter är 43,6 procent kvinnor. I Norrbottens läns landstingsfullmäktige finns 46,5 procent kvinnor.

I kommunfullmäktige bland länets kommuner finns i genomsnitt 46,8 procent kvinnor. År 1988 var kvinnornas andel av kommunfullmäktige 31 procent i genomsnitt i länets kommuner. I samtliga av Norrbottens läns 14 kommuner är andelen kvinnor i kommunfullmäktige högre än 40 procent efter valet år 2018.

Utbildningsnivå

Fler kvinnor än män har eftergymnasial utbildning i länets samtliga kommuner och i riket. År 1990 hade 21 procent av kvinnorna och 18 procent av männen i länet i åldersgruppen 25-64 år någon form av eftergymnasial utbildning. Motsvarande jämförelsetal för hela riket var 23 procent av kvinnorna och 22 procent av männen.

December månad år 2018 är 44,5 procent av kvinnorna och 29 procent av männen i länet eftergymnasialt utbildade. Motsvarande siffra för hela riket är 49 procent av kvinnorna och 37,6 procent av männen.

Utbildningens inriktning - en fråga om genus

Flickor har i genomsnitt högre betyg än pojkar. Det är genomgående fler kvinnor än män som fortsätter med studier vid universitet/högskola inom tre år efter gymnasieexamen.

Andelen kvinnor i Norrbottens län som påbörjar högre studier ligger i nivå med rikets. Andelen män i länet som påbörjar högskoleutbildning är lägre än riksgenomsnittet.

Kvinnor och män utbildar sig för skilda områden inom arbetsmarknaden och flickors och pojkars studieval till gymnasiet är i hög grad könsbundna.

Vart tredje nytt företag leds av en kvinna

År 1993 startades 1 företag per 1000 kvinnor och 4 företag per 1000 män i åldern 16-64 år i Norrbottens län. År 2017 startades 6 nya företag per 1 000 kvinnor och 13 nya företag per 1 000 män i länet.

Andelennystartade företag år 2017 som leds av kvinnor är 31 procent vilket placerar länet på sjätte plats i landet. I genomsnitt för hela riket leds verksamheten i de nystartade företagen till 29 procent av kvinnor.

Kvinnans heltidslön 88 procent av mannens

Kvinnornas heltidslön i procent av mannens är i genomsnitt 90 procent i Övre Norrland och 88 i riket.

Kvinnans arbetsinkomst 80 procent av mannens

En kvinna i Norrbottens län i åldern 20-64 år har år 2017 en förvärvsinkomst som motsvarar 82,3 procent av en mans förvärvsinkomst. År 1991 var kvinnans förvärvsinkomst 71 procent av mannens. Riksgenomsnittet är 80 procent år 2017 och 69 procent år 1991.

Sedan 1990-talet har kvinnornas förvärvsinkomster i Norrbottens län ökat i förhållande till männens i samtliga åldersgrupper. Arbetsinkomsten kan ses som ett mått på vad kvinnor och män får ut av sin arbetsinsats.

Arbetsinkomsten påverkas inte bara av lönen utan också i hög grad av den arbetade tiden. Arbetstiden varierar mycket mellan kvinnor och män beroende av att kvinnor deltidsarbetar i högre utsträckning och kvinnors högre uttag av föräldrapenning.

Brottslighet

Vid misshandelsbrott inomhus är det vanligare i Region Nord än riksgenomsnittet att offer och gärningsman känner varandra. Det gäller både om offret är kvinna eller man.

Förändringen i länet under perioden 1988-2018 visar att andelen brott där gärningsmannen är obekant ökar och att länet i det avseendet närmar sig riksgenomsnittet.

Polisanmälda misshandelsbrott mot kvinnor har de senaste 30 åren ökat med 74 procent i länet och 113 procent i riket.

Diskutera statistiken

1. Demografi

Ålder. Befolkningen är i genomsnitt något äldre i länet än i riket som helhet. Bland de äldre är kvinnorna i majoritet och bland de yngre är männen i majoritet.

Landsbygd och stad. I Luleåregionen* bor 172 000 av länets totala folkmängd på 250 000. I både kustkommunerna och inlandet är det fler män än kvinnor.

Kvinnor är mer rörliga. Norrbottens befolkning har de senaste 25 åren minskat med 6,2 procent. Bland 18-24 åringarna som flyttar inom och utom länet är 70 procent kvinnor. Inrikes flyttningsnettot för kvinnor i åldern 18-24 var 2018 -375 och för männen i samma åldersgrupp -152.

- Vilken effekt kan en åldrande befolkning få?
- Hur ser förutsättningarna ut för kvinnor och män att bo på landsbygden?
- Vad beror det på att pojkarna i större utsträckning stannar kvar och varför flyttar flickorna?

2. Makt och inflytande

Vårt demokratiska system. Sveriges demokratiska system bygger på att makten utgår från medborgarna. Genom representation i olika församlingar ska folket representeras. Men vilka grupper representerar den norrbottniska befolkningen i olika sammanhang? Männen är fortfarande i majoritet bland ledamöter och på ordförandeposter i kommunala bolag. Inom både kommunfullmäktige och regionfullmäktige är könsfördelningen i genomsnitt inom ramen för jämställdhet, dvs 40-60 procent.

Majoriteten av cheferna i offentlig sektor, över 70 procent, är kvinnor

*Luleåregionen= kommunerna Boden, Kalix, Luleå, Piteå och Älvsbyn

och i näringslivet är det omvänt då majoriteten, cirka 53 procent, är män. Endast 15 procent av de verkställande direktörerna (VD/GD) i Norrbotten är kvinnor (s. 30-31).

- Hur kommer det sig att fler män är chefer i näringslivet?
- Hur påverkar det samhället att det är så ojämn könsfördelning bland dem som har makt i näringslivet?

3. Ekonomi och arbetsmarknad

Löneskillnaderna minskar. Både kvinnor och män har fått ökad medelinkomst sedan 2005. Utvecklingen gällande löneskillnader går sakta framåt. Se skillnader mellan kvinnors och mäns medelinkomst (sammanräknad förvärvsinkomst s. 71-72 och lön per sektor s. 68-69).

- Vad får det för effekt att männen tjänar mer och vad kan arbetsmarknadens parter göra för att minska löneskillnaderna mellan män och kvinnor?

Olika villkor på arbetsmarknaden? Det finns skillnader både inom arbetstid och arbetslöshet mellan kvinnor och män. Titta på tabellerna ”sysselsatta inom kommuner och landsting deltid/heltid” (s. 57) och tabellen om den öppna arbetslösheten (s. 78). Arbetslösheten har minskat över tid, av kvinnorna är 5,8 procent arbetslösa eller i program, motsvarande för männen är 6,7 procent. Kvinnor jobbar i större utsträckning i offentlig sektor än vad män gör medan män oftare arbetar som exempelvis byggnads- och anläggningsarbetare och med tillverkning och utvinning (se s. 60). Sedan 1990 har andelen kvinnor som arbetar heltid ökat, men jämfört med män jobbar kvinnor fortfarande i mycket större utsträckning deltid.

- På vilket sätt ser villkoren för kvinnor och män olika ut på arbetsmarknaden?
- Varför jobbar inte män inom vård, omsorg och skola lika mycket som kvinnor gör?
- Varför är det så ojämn könsfördelning inom vissa yrken?
- Vad beror det på att män jobbar heltid i större utsträckning än kvinnor?
- Vad får det för effekter att kvinnor deltidsarbetar mer?

4. Utbildning

Könsbundna studieval. Av 19 gymnasieprogram så har endast ett program en jämn fördelning av flickor och pojkar och räknas som kvantitativt jämställt. Det är Naturvetenskapsprogrammet. Sju program, samtliga yrkesförberedande, är istället starkt könsuppdelade, med mindre än 20 procent av underrepresenterat kön. Det är programmen Bygg- och anläggning, El och energi, Fordon och transport, Hantverk, Industriteknik, VVS- och fastighet samt Vård och omsorg.

- Vilka faktorer påverkar flickors och pojkars studieval?
- Vilka effekter får det att flickor och pojkar studerar inom olika områden?

Fler kvinnor än män studerar vidare och pojkar har lägre meritvärden. Andel med eftergymnasial utbildning är högre bland kvinnor än bland män. Andelen män med eftergymnasial utbildning har ökat i åldern 25-44 år och minskat i åldern 45-64 år. Norrbotten ligger under rikssnittet när det gäller eftergymnasial utbildning för både män och kvinnor. Det är fortfarande fler kvinnor än män som väljer att studera vidare (s. 45-46). Pojkar har fortsatt lägre meritvärden än flickor.

- Varför utbildar sig inte män lika mycket som kvinnor?
- Vad kan det få för effekter att män utbildar sig mindre och kvinnor mer?
- Vad påverkar skillnaderna i meritvärden mellan pojkar och flickor och hur kan det förändras?

5. Familj

Föräldrar jobbar (o)lika. Föräldrars uttag av föräldraförsäkringen blir långsamt mer jämställt. År 2009 tog kvinnor i länet ut 78 procent av dagarna och män 22 procent medan siffrorna för år 2018 var att kvinnor tog ut 70 procent av dagarna och män 30 procent av dagarna. Den tillfälliga vården av barn (VAB) är något jämnare fördelad även om förhållandet är oförändrat sedan 2009, 37 procent för männen. Kvinnorna tar ut merparten av föräldraledigheten och den tillfälliga vården av barn.

- Vad krävs för att den positiva utvecklingen med ett mer jämställt uttag av föräldraledigheten ska fortsätta och gå snabbare?
- Gör arbetsgivare tillräckligt för att underlätta för både kvinnor och män att kombinera förvärvsarbete och föräldraskap?

6. Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

Våldsamma skillnader. Unga män är överrepresenterade både som utövare och som offer för våld, men det är äldre kvinnor som är mest oroliga för att bli utsatta för våld. Statistiken över de misshandelsbrott som anmäls visar att män och kvinnor utsätts för våld på olika sätt och plaser. Kvinnor utsätts främst för misshandel inomhus av en person som hon är bekant med medan män främst utsätts för misshandel utomhus av någon de inte känner.

- Vad kan oro för våld få för konsekvenser för en person?
- Varför är inte unga män mer oroliga för att bli utsatta för våld?
- Varför tror du att det är så? Vilken roll kan det spela var misshandeln sker och vem som utövar misshandeln och varför?
- Hur tror du att internet och sociala medier påverkar barn, unga och kvinnor?
- Tror du att det finns skillnader mellan flickors och pojkars utsatthet på nätet?
- Vem tror du är förövare och varför?

7. Hälsa

Kvinnor har högre sjukpenningtal än män

På senare år har sjukpenningtalet ökat både för kvinnor och män. 2018 tog kvinnorna ut 10,7 dagar med sjukpenning och männen 5,4. Motsvarande för riket var 12,8 och 6,7.

- Varför är mäns ohälsotal lägre än kvinnors?
- Vilka effekter kan det få att kvinnors ohälsotal är högre?

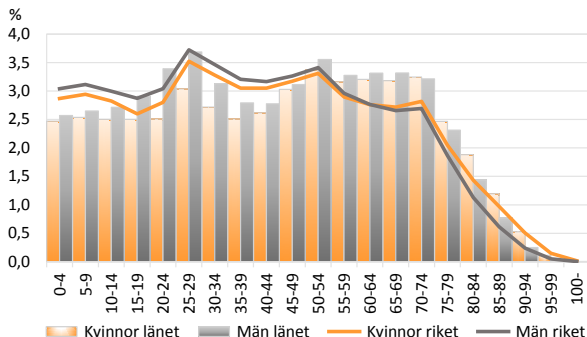
Befolkning

Årtal att uppmärksamma

- 1845 Lika arvsrätt för kvinnor och män genomförs.
- 1858 Ogift kvinna över 25 år kan få bli myndig efter domstolsbeslut. Gifter hon sig blir hon åter omyndig.
- 1863 Ogift kvinna blir myndig vid 25 års ålder.
- 1884 Ogift kvinna blir myndig vid 21 års ålder.
- 1921 Gift kvinna blir myndig vid 21 års ålder.
Kvinnan och mannen blir likställda i den nya giftermålsbalken.
- 1951 Kvinna får behålla sitt svenska medborgarskap ävenom hon gifter sig med en utländsk medborgare.
- 1982 Ny namnlag, vid giftermål får kvinnan och mannen välja vems efternamn de vill ha.
Statliga bidrag till kvinnoorganisationer.
- 1987 Ny särskild lag om sambors gemensamma hem, sambolagen.

Norrbottens befolkning 2018 (%)

Folkmängd 2018-12-31 efter ålder och kön, Norrbottens län

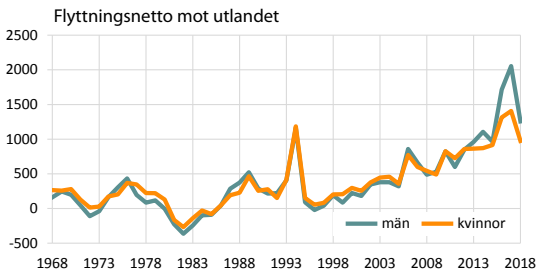
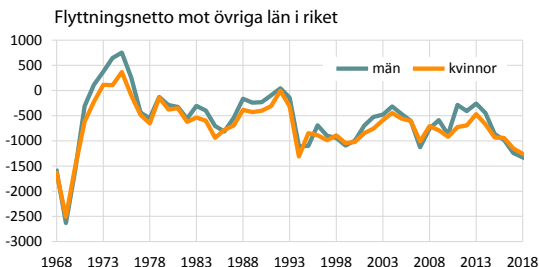
I Norrbottens län är åldersstrukturen inte längre i nivå med riksgenomsnittet. Norrbottens län har större andel av befolkningen i åldersgruppen 55–84 år än riket i genomsnitt. Länet har lägre andel kvinnor i 20–49 års ålder samt lägre andel män 30–49 år. Andelen under 20 år är 21 procent vilket kan jämföras med riksgenomsnittet 23 procent.

Förändringarna har skett snabbt. I början av 1990-talet hade endast Uppsala län lägre andel ålderspensionärer, 65 år och äldre, i befolkningen. Detta beroende till stor del på att barnantalet per familj var högre i Norrbottens län än riksgenomsnittet fram till och med 1950-talet. År 2018 återfinns länet på sjuttonde plats när länen sammanställs efter lägst andel 65 år och äldre. Tittar man på andelen barn 0-15 år är dessa 16,5 procent av befolkningen i Norrbottens län vilket kan jämföras med 18,9 procent i riket.

Alltför få flyttar till länet

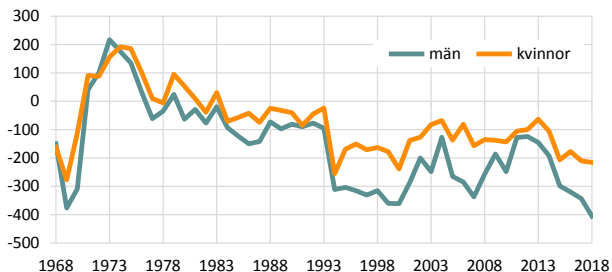
Människor har alltid flyttat och orsakerna till detta varierar. Man flyttar för att utbilda sig, för att få ett arbete som passar till utbildningen, för att få komma till nya miljöer, för att komma närmare släkt och vänner, osv. Men ett problem för Norrbottens län har varit att alltför få väljer att flytta till länet. Åren 2011-2017 hade Norrbottens län dock ett inflyttningsöverskott tack vare ökad invandring. År 2018 var flyttningsöverskottet negativt igen, minus 350 personer.

Flyttningsnetto Norrbottens län 1968-2018

Flyttningsnetto inrikes flyttningar Norrbottens län, ungdomar 25-29 år

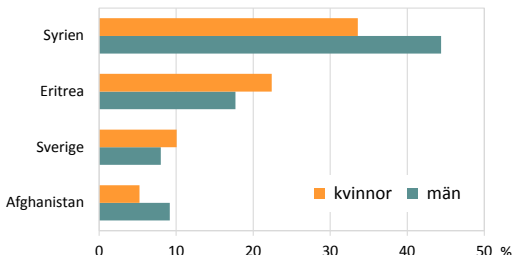
(inflyttade minus utflyttade)

Flyttningsnetto inrikes flyttningar 2018

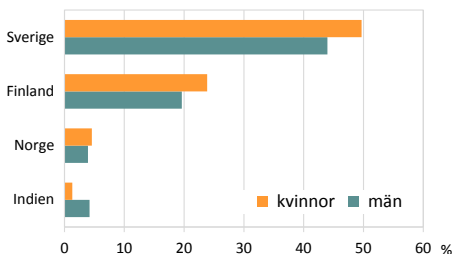
Kommun	Kvinnor		Män	
	18-24 år	25-29 år	18-24 år	25-29 år
Arjeplog	-5	4	-14	5
Arvidsjaur	-25	-8	-12	-6
Boden	-63	-33	-65	-79
Gällivare	-40	-17	-17	-5
Haparanda	-36	-12	-54	-27
Jokkmokk	-16	-13	-14	-14
Kalix	-20	-5	-70	-3
Kiruna	-30	-25	-26	-35
Luleå	26	-80	254	-180
Pajala	-11	-13	-12	6
Piteå	-107	-6	-56	-35
Älvsbyn	-17	-7	-31	-16
Övertorneå	-8	3	-11	-2
Övertorneå	-23	-4	-24	-14

Immigranter 2018. Norrbottens län

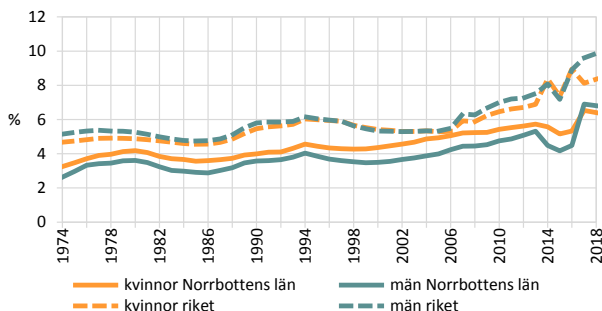
Av de 3 718 personer som invandrat till Norrbottens län under år 2018 är 1 281 kvinnor. De fyra vanligaste nationaliteterna bland de som invandrar till länet det året är syrier, eritreaner, svenskar och afghaner. Den största andelen, 34 och 44 procent av såväl kvinnor som män, är syrier. På andra plats finns eritreaner följt av svenskar som återvände till Sverige.

Emigranter 2018. Norrbottens län

Av de 306 kvinnor och 382 män som emigrerade under år 2018 är 50 respektive 44 procent svenska medborgare. 24 procent av kvinnorna och 20 procent av männen är finländare.

Andel utländska medborgare i befolkningen 1974-2018

Fler utländska män.

Andelen utländska medborgare i befolkningen är lägre i Norrbottens län än riksgenomsnittet. Det gäller bland både kvinnor och män.

I länet är andelen utländska män högre än andelen utländska kvinnor, 6,8 respektive 6,4 procent år 2018. Riksgenomsnittet är 9,9 procent för män och 8,4 för kvinnor.

Utrikes födda boende i länet 2018

Kommun/ region	Kvinnor	Män	Totalt	Kommun/ region	Kvinnor	Män	Totalt
Arjeplog	151	152	303	Luleå	4 441	4 174	8 615
Arvidsjaur	289	294	583	Pajala	540	355	895
Boden	1 377	1 318	2 695	Piteå	1 416	1 339	2 755
Gällivare	871	747	1 618	Älvsbyn	393	423	816
Haparanda	2 206	1 862	4 068	Överkalix	197	174	371
Jokkmokk	323	306	629	Övertorneå	726	479	1 205
Kalix	1 003	725	1 728				
Kiruna	1 466	1 239	2 705	Länet	15 399	13 587	28 986

De vanligaste utländska nationaliteterna i länet 2018

	Kvinnor	Män	Totalt
Finland	2 395	1 868	4 263
Eritrea	635	813	1 448
Afghanistan	364	1 026	1 390
Syrien	488	767	1 255
Somalia	305	346	651
Norge	349	297	646
Thailand	429	98	527
Tyskland	219	257	476
Irak	129	271	400
Ryssland	153	85	238
Etiopien	108	121	229
Polen	104	125	229
Iran	93	133	226
Storbritannien och Nordirland	59	157	216
Kina	107	79	186
Spanien	60	92	152
Rumänien	61	90	151
Indien	39	104	143
Nederländerna	60	83	143
Kongo, Demokratiska Rep.	54	71	125
Estland	57	62	119
Litauen	50	64	114
Grekland	50	57	107
USA	51	53	104
Danmark	46	52	98
Turkiet	34	59	93
Pakistan	31	60	91
Filippinerna	68	19	87
Bulgarien	39	43	82
Italien	35	44	79
Totalt utländska medborgare	6 672	7 396	14 068

En ny äldreboom

Andelen äldre i befolkningen ökar. Sverige har redan haft en kraftig expansion av gruppen 65 år och äldre. Framför oss har vi en ny expansion som kommer att hålla i sig fram till början av 2030-talet. Det är de stora kullarna på 1940-talet och senare 1960-talet som når pensionsåldrarna. De äldre kommer att utgöra en påtagligt större andel av befolkningen än idag. Ett par år in på 2030-talet kommer de som är 65 år och äldre att utgöra en fjärdedel av landets befolkning. Det är en kraftig ökning jämfört med dagens 19,9 procent.

Sedan år 1968 har befolkningen i Norrbottens län totalt minskat med 9 016 personer. Antalet kvinnor har minskat med 4 134 medan antalet män har minskat med 4 882. Befolkningsstrukturen har förändrats kraftigt med en stor tillväxt av antalet äldre och en kraftig minskning av antalet yngre.

För att bättre kunna åskådliggöra förändringen har index använts där antalet individer i olika åldersgrupper år 1968 fått värdet 100. År 2018 har kvinnor i åldersgruppen 16-24 boende i länet ett index på 60, dvs jämfört med år 1968 har antalet minskat med 40 procent. Kvinnor i åldern 80 år och äldre har år 2018 indexvärdet 469, dvs antalet har ökat med 369 procent.

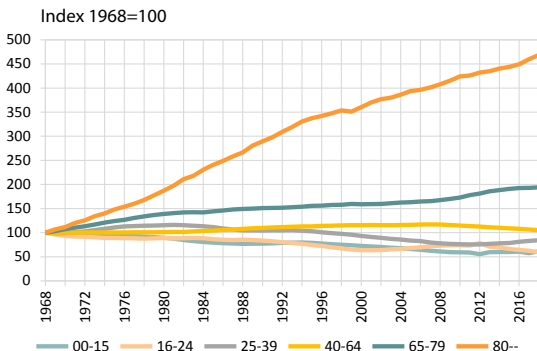
Män i åldersgruppen 16-24 år har år 2018 ett index på 69, dvs jämfört med år 1968 har antalet minskat med 31 procent. Män i åldern 80 år och äldre har indexvärdet 400 år 2018, dvs antalet har ökat med 300 procent.

Kvinnor och män 2018. Index 1968=100

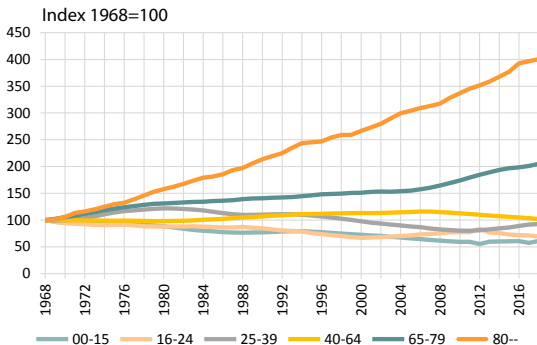
Ålder	Kvinnor		Män	
	Länet	Riket	Länet	Riket
0-15	61	103	61	103
16-24	60	91	69	95
25-39	84	141	93	142
40-64	105	118	102	122
65-79	194	161	205	184
80-	469	299	400	281
Totalt	97	125	96	127

Se läsanvisning
s. 89: Index

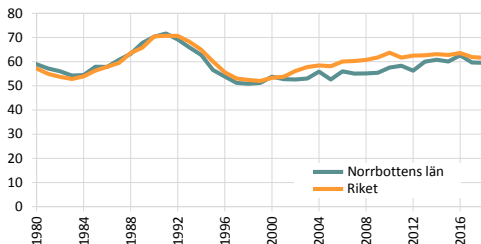
Kvinnor i Norrbottens län 1968–2018

Män i Norrbottens län 1968–2018

Antal födda barn per 1 000 kvinnor 15-44 år

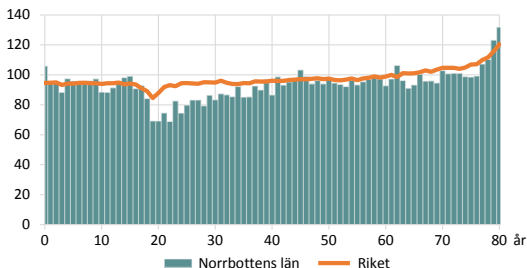

Antalet födda barn per 1 000 kvinnor i åldern 15-44 år är lägre i Norrbottens län jämfört med riksgenomsnittet. År 2018 föddes 59,5 barn i länet och 61,6 barn i riket per 1 000 kvinnor i åldersgruppen. Födelseunderskottet i länet beror till stor del på att andelen unga kvinnor fortfarande är lägre genom en stor utflyttning.

Kvinnoöverskottet förskjuts uppåt i åldrarna

I Sverige föds något fler pojkar än flickor. Proportionerna är 106 levande födda pojkar på 100 flickor. Denna fördelning vid födseln har varit relativt konstant över tiden. År 2018 är det fler män än kvinnor i nästan alla åldrar ända upp till 70 års ålder.

Antal kvinnor per 100 män (0-80 år) 2018

Antal kvinnor per 100 män per åldersgrupp 2018

Kommun/ region	Kvinnor per 100 män			
	20-34 år	35-49 år	50-64 år	65- år
Arjeplog	76	97	90	99
Arvidsjaur	80	98	97	111
Boden	80	96	97	116
Gällivare	86	86	90	106
Haparanda	72	92	94	108
Jokkmokk	83	99	92	98
Kalix	79	94	94	109
Kiruna	81	92	87	108
Luleå	80	94	100	118
Pajala	75	91	81	93
Piteå	86	97	100	116
Älvsbyn	85	89	94	111
Övertorneå	72	86	106	97
Övertorneå	64	86	95	92
Länet	81	94	96	111
Riket	94	96	98	115

Mansöverskott i utflyttningsområden

Kvinnor flyttar mer än män. Flyttningsströmmarna har gjort att många kommuner har fått en mycket ojämn könsfördelning i de åldrar då det är vanligast att man flyttar. Detta märks till exempel i åldersgruppen 20-34 år. I samtliga kommuner i Norrbottens län är det ett underskott på kvinnor i denna åldersgrupp.

Folkmängd 2018-12-31

Kvinnor

Kommun/ region	Ålder 0-15	16-24	25-44	45-64	65-	Totalt
Arjeplog	203	96	274	374	391	1 338
Arvidsjaur	492	234	676	798	901	3 101
Boden	2 188	1 280	3 033	3 585	3 715	13 801
Gällivare	1 375	678	1 894	2 285	2 283	8 515
Haparanda	800	363	864	1 251	1 453	4 731
Jokkmokk	371	188	501	682	681	2 423
Kalix	1 167	656	1 461	2 168	2 375	7 827
Kiruna	1 967	1 057	2 586	2 884	2 511	11 005
Luleå	6 362	3 932	9 309	9 877	8 627	38 107
Pajala	462	226	427	706	996	2 817
Piteå	3 521	1 936	4 816	5 340	5 303	20 916
Älvsbyn	664	346	843	983	1 119	3 955
Överkalix	196	109	264	455	547	1 571
Övertorneå	314	176	306	587	708	2 091
Länet	20 082	11 277	27 254	31 975	31 610	122 198

Män

Kommun/ region	Ålder 0-15	16-24	25-44	45-64	65-	Totalt
Arjeplog	206	140	311	406	393	1 456
Arvidsjaur	531	326	754	813	809	3 233
Boden	2 371	1 543	3 485	3 649	3 215	14 263
Gällivare	1 396	808	2 248	2 518	2 145	9 115
Haparanda	841	504	1 035	1 330	1 344	5 054
Jokkmokk	358	271	526	728	695	2 578
Kalix	1 273	771	1 731	2 281	2 175	8 231
Kiruna	2 067	1 321	3 069	3 206	2 324	11 987
Luleå	6 725	5 306	10 511	9 871	7 312	39 725
Pajala	478	297	535	840	1 072	3 222
Piteå	3 718	2 324	5 143	5 424	4 591	21 200
Älvsbyn	704	455	948	1 071	1 007	4 185
Överkalix	218	171	330	449	563	1 731
Övertorneå	271	260	394	626	768	2 319
Länet	21 157	14 497	31 020	33 212	28 413	128 299

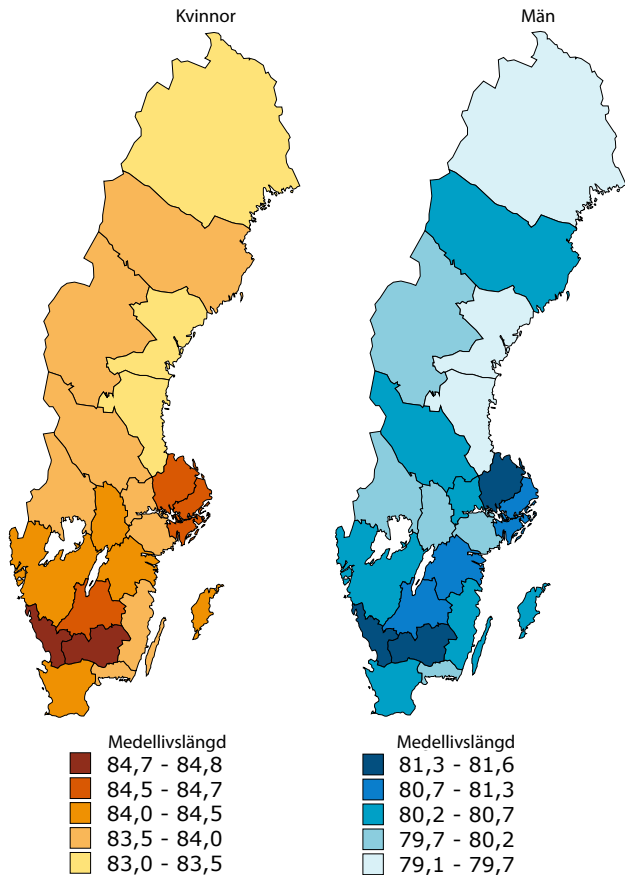
Befolkningens medelålder 1998 och 2018

Kommun/ region	Kvinnor		Män		Samtliga	
	1998	2018	1998	2018	1998	2018
Arjeplog	45,3	47,8	42,9	46,3	44,1	47,0
Arvidsjaur	45,0	46,9	42,5	44,2	43,7	45,5
Boden	42,4	45,7	39,1	42,9	40,8	44,2
Gällivare	41,8	45,9	40,6	44,5	41,2	45,2
Haparanda	42,7	47,3	39,9	44,9	41,3	46,0
Jokkmokk	42,4	46,9	42,0	46,1	42,2	46,5
Kalix	43,3	47,9	40,5	45,6	41,9	46,7
Kiruna	39,7	43,2	38,3	41,6	39,0	42,4
Luleå	39,8	43,3	37,5	40,6	38,7	41,9
Pajala	46,8	49,3	43,8	48,2	45,2	48,7
Piteå	41,0	44,6	38,5	42,2	39,8	43,4
Älvsbyn	43,1	46,0	40,6	43,6	41,8	44,8
Övertorneå	45,6	51,2	44,4	48,4	45,0	49,7
Övertorneå	44,8	49,8	42,1	49,1	43,4	49,4
Länet	41,6	45,1	39,3	42,8	40,5	43,9
Riket	41,4	42,2	38,7	40,3	40,0	41,2

Man kan nu tydligt märka konsekvenserna av många års nettoutflyttning. Befolkningen åldras och det är förhållandevis få familjer i de åldrar då barnen föds, vilket ger ett lågt antal födda barn. Antalet födda barn per 1 000 kvinnor i åldern 15-44 år är lägre än riksgenomsnittet (se s. 22).

Under de senaste tjugo åren har medelåldern bland kvinnorna i Norrbottens län ökat med 3,5 år. Även bland männen har medelåldern ökat 3,5 år. För riket i dess helhet har medelåldern under samma period ökat med 0,8 år för kvinnorna och med 1,6 år för männen.

Medellivslängd 2018

Männens medellivslängd ökar - kvinnornas oförändrad

Sedan år 1991 har medellivslängden för männen ökat med 4,2 år jämfört med 2,6 år för kvinnorna i länet. Sedan slutet av 1970-talet har dödligheten i medelåldern minskat mer för män än för kvinnor. Skillnaden i livslängd mellan könen har därigenom blivit mindre och är nu 4,1 år. Internationellt sett är medellivslängden mycket hög i Sverige.

Dödligheten sjunker numera främst för den äldre delen av befolkningen från omkring 50 år och man räknar med att dödligheten även fortsättningsvis kommer att sjunka i dessa åldrar.

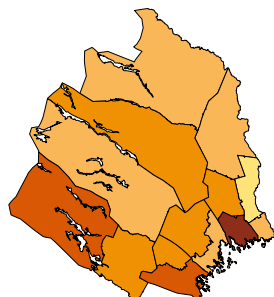
Medellivslängd 1991-2018

	1991- 1995	1996- 2000	2001- 2005	2006- 2010	2011- 2015	2012- 2016	2014- 2018
Kvinnor							
Länet	80,6	81,3	81,7	82,7	83,2	83,3	83,2
Riket	81,0	81,8	82,4	83,2	83,8	83,9	84,1
Män							
Länet	74,9	75,8	76,8	78,2	78,5	78,7	79,1
Riket	75,6	76,9	78,0	79,1	80,1	80,2	80,6

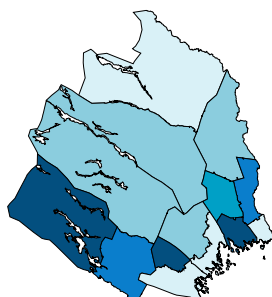
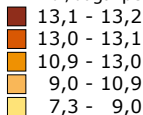
Medellivslängd per kommun 2014-2018

Kommun	Kvinnor	Män	Kommun	Kvinnor	Män
Arjeplog	81,9	78,2	Luleå	83,9	79,9
Arvidsjaur	81,7	79,1	Pajala	82,5	78,8
Boden	84,1	80,8	Piteå	82,7	79,1
Gällivare	83,2	77,5	Älvsbyn	82,6	79,4
Haparanda	82,7	78,0	Övertorneå	82,6	77,4
Jokkmokk	81,9	78,7	Länet	83,2	79,1
Kalix	82,6	77,5	Riket	84,1	80,6
Kiruna	83,1	79,2			

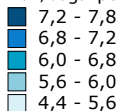
Sjukpenningtal 2018

Kvinnor, dagar per försäkrad

Män, dagar per försäkrad

Kommun/ region	Kvinnor	Män	Kommun/ region	Kvinnor	Män
Arjeplog	13,0	7,5	Luleå	9,1	4,5
Arvidsjaur	11,1	6,9	Pajala	9,2	5,7
Boden	11,5	5,6	Piteå	13,0	5,3
Gällivare	10,9	5,7	Älvsbyn	12,1	7,7
Haparanda	10,0	5,4	Övertorneå	7,3	6,8
Jokkmokk	9,3	5,7	Länet	10,7	5,4
Kalix	13,2	7,3	Riket	12,8	6,7
Kiruna	9,7	4,8			

Med sjukpenningtalet avses antal utbetalda dagar med sjukpenning, arbetsskadesjukpenning och rehabiliteringspenning från socialförsäkringen per registrerad försäkrad i åldrarna 16-64. Sjukpenningtalet redovisas för en tolv månaders period, (rullande 12). Alla dagar är omräknade till "heldagar", t ex två dagar med halv ersättning blir en dag.

Politik och makt

Årtal att uppmärksamma

- 1919 Lika och allmän rösträtt för kvinnor införs.
- 1921 Det första valet där kvinnor fick rösta genomfördes.
- 1921 Första kvinnan i riksdagen, Kerstin Hesselgren.
- 1943 Första kvinnliga ledamöterna i Norrbottens läns landsting, Frida Jansson, Töre och Anna Kopperi, Malmberget.
- 1945 Första kvinnliga riksdagsledamoten från Norrbottens län, Märta Boman, Råneå.
- 1947 Första kvinnan i regeringen, Karin Kock.
- 1985 Karin Söder (C) blir partiledare för ett riksdagsparti och blir därmed den första kvinnan på den positionen.
- 1992 Ny jämställdhetslag (SFS 1991:433).
- 1994 Sveriges riksdag blir världens mest jämställda, av 349 ledamöter är 144 kvinnor.
- 1994 Reviderad jämställdhetslag. Ny nationell policy för jämställdhet.
- 1995 FNs världskonferens för kvinnor i Peking.
- 2004 En utredning tillsätts om översyn av jämställdhetspolitiken.
- 2005 Feministiskt initiativ bildas 3:e april.
- 2006 Riksdagsbeslut om nya mål för jämställdhetspolitiken.
- 2008 En ny diskrimineringslag antas.
- 2009 Lagändring i äktenskapsbalken gör samkönade äktenskap möjligt.
- 2018 Jämställdhetsmyndigheten inrättas.

Chefer och ledare efter arbetsmarknadssektor 2017

Sektor	Antal		Könsfördelning (%)			
	Norrbottens län		Länet		Riket	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Statlig förvaltning	196	418	32	68	43	57
Statliga affärsverk	3	4	43	57	40	60
Primärkommunal förvaltning	389	230	63	37	62	38
Landsting	57	33	63	37	60	40
Övriga offentliga institutioner	1	1	50	50	57	43
Privata aktiebolag	259	633	29	71	34	66
Privata övriga företag	15	20	43	57	38	62
Statligt ägda företag	39	53	42	58	45	55
Kommunalt ägda företag	50	63	44	56	40	60
Övriga organisationer	53	51	51	49	51	49
Totalt	1 062	1 506	41	59	41	59

Chefer efter ledningsfunktion 2017

Typ av ledningsarbete	Antal		Könsfördelning (%)			
	Norrbottens län		Länet		Riket	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Politiker och högre ämbetsmän	60	61	50	50	48	52
Verkställande direktörer m.fl.	55	307	15	85	17	83
Ekonomi- och finanschefer	160	104	61	39	54	46
Personal- och HR-chefer	98	67	59	41	66	34
Förvaltnings- och planeringschefer	75	290	21	79	39	61
Informations-, kommunikations- och PR-chefer	19	21	48	53	56	44
IT-chefer	32	120	21	79	22	78
Fastighets- och förvaltningschefer	17	74	19	81	22	78
Grund- och gymnasieskola samt vuxenutb.	185	94	66	34	66	34
Övriga chefer inom samhällsservice	321	311	51	49	49	51
Chefer inom bank, finans och försäkring	40	57	41	59	38	62
Totalt	1 062	1 506	41	59	41	59

Ny yrkesindelning, chefer och ledare, SSYK 2012

SSYK koder som ingår i tabeller "chefer och ledare": 111, 112, 121, 122, 123, 124, 131, 135, 141, 159, 161.

Chefer och ledare efter ålder och kön 2017

Kvinnor	åldersgrupp					Totalt
	16-29	30-39	40-49	50-59	60-64	
Politiker och högre ämbetsmän	1	4	15	28	12	60
Verkställande direktörer m.fl.	0	5	20	24	6	55
Ekonomi- och finanschefer	2	26	46	66	20	160
Personal- och HR-chefer	3	25	38	20	12	98
Förvaltnings- och planeringschefer	3	14	20	30	8	75
Informations-, kommunikations- och PR-chefer	0	4	9	5	1	19
IT-chefer	0	0	17	13	2	32
Fastighets- och förvaltningschefer	0	3	7	6	1	17
Grund- och gymnasieskola samt vuxenutbildning	0	9	67	77	32	185
Övriga chefer inom samhällsservice	4	59	115	114	29	321
Chefer inom bank, finans och försäkring	0	9	12	17	2	40
Totalt	13	158	366	400	125	1 062

Män	åldersgrupp					Totalt
	16-29	30-39	40-49	50-59	60-64	
Politiker och högre ämbetsmän	3	3	6	33	16	61
Verkställande direktörer m.fl.	1	33	104	140	29	307
Ekonomi- och finanschefer	1	18	35	39	11	104
Personal- och HR-chefer	4	9	24	24	6	67
Förvaltnings- och planeringschefer	12	96	81	78	23	290
Informations-, kommunikations- och PR-chefer	0	4	6	5	6	21
IT-chefer	1	19	33	54	13	120
Fastighets- och förvaltningschefer	0	2	20	41	11	74
Grund- och gymnasieskola samt vuxenutbildning	0	8	36	36	14	94
Övriga chefer inom samhällsservice	6	38	102	128	37	311
Chefer inom bank, finans och försäkring	1	10	23	17	6	57
Totalt	29	240	470	595	172	1 506

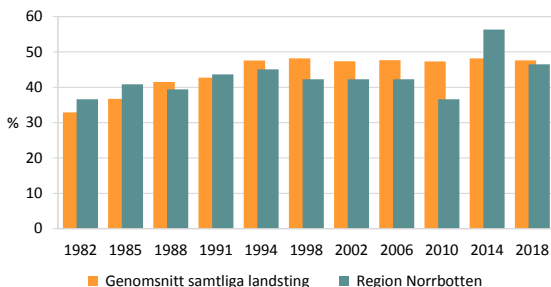
Fördelningen mellan kvinnor och män på ledande position i länet är 41 procent kvinnor och 59 procent män. De sektorer som skiljer sig från mängden är landsting och primärkommunal förvaltning där 63 procent kvinnor är i ledande befattning och 37 procent män.

Flest kvinnor i chefsposition finns det inom skola och utbildning. Minst andel kvinnor är vd, 15 procent i länet jämfört 17 procent i riket. Andelen chefer inom åldersspannet 30-49 år är för kvinnor 49 procent och för männen 47 procent.

Kvinnor och politik

Regeringen består av tolv kvinnor och elva män. Av riksdagens ledamöter var 43,6 procent kvinnor (september 2019). I Norrbottens läns landstingsfullmäktige finns 46,5 procent kvinnor efter valet 2018. I kommunfullmäktige bland länets kommuner finns i genomsnitt 46,8 procent kvinnor.

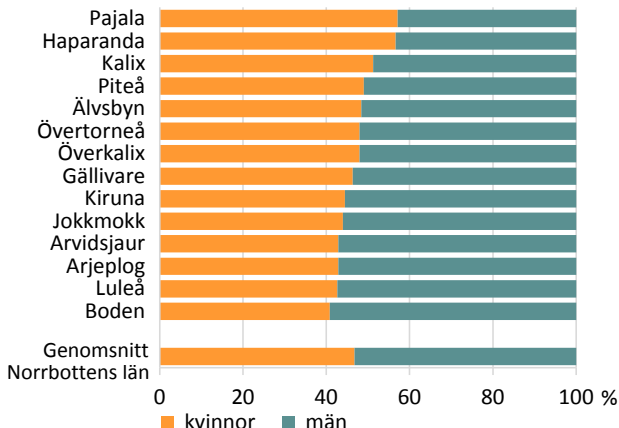
Andel kvinnor i landstingsfullmäktige

Landstingsfullmäktige efter valet 2018

Parti	Antal		Procent kvinnor	
	Kvinnor	Män	Länet	Riket
Moderaterna	3	3	50,0	47,1
Centerpartiet	2	2	50,0	48,4
Liberalerna				51,1
Kristdemokraterna				46,2
Socialdemokraterna	11	12	47,8	50,1
Vänsterpartiet	5	1	83,3	58,2
Miljöpartiet de gröna				47,9
Sverigedemokraterna	3	2	60,0	35,7
Norrbottens Sjukvårdsparti	9	18	33,3	
Samtliga	33	38	46,5	47,6

Fördelning kvinnor och män i kommunfullmäktige efter valet 2018

I Norrbottens läns 14 kommuner är det efter valet 2018 jämställd fördelning i kommunfullmäktige. Jämnast är fördelningen i kommunerna Piteå (25 kv 26 m), Älvsbyn (15 kv 16 m), Överkalix (12 kv 13 m) och Övertorneå (12 kv 13 m).

I fem av länets kommuner har det totala antalet ledamöter minskat. Antalet kvinnliga ledamöter har ökat med en i kommunerna Kalix, Gällivare, Boden och Kiruna.

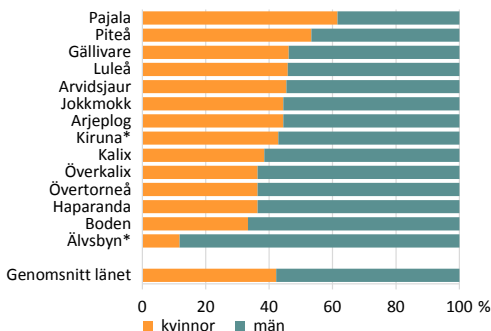
I Jokkmokk och Pajala har antalet kvinnor i kommunfullmäktige minskat med fyra vardera.

Jämställdhet i kommunfullmäktige

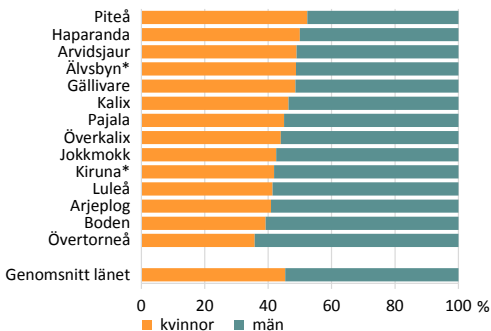

Kvantitativ jämställdhet anses råda när andelen kvinnor respektive män är 40% - 60% i en grupp.

Fördelning kvinnor och män i kommunala styrelser 2019

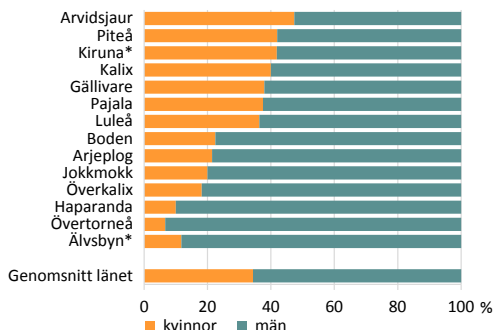

Fördelning kvinnor och män i kommunala nämnder, utskott, beredningar 2019

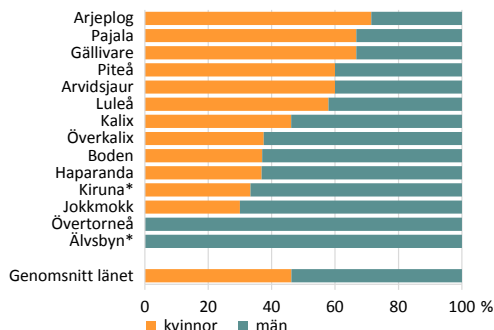

*Siffrorna avser år 2017

Fördelning kvinnor och män i kommunala bolag och stiftelser 2019

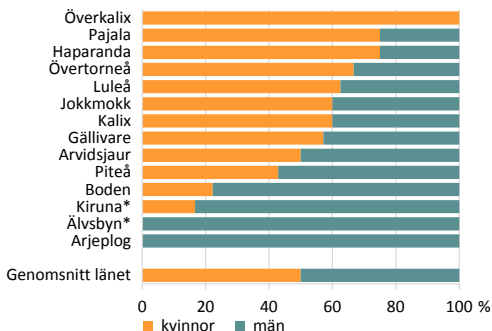

Fördelning kvinnor och män i kommunala ordförandeposter 2019

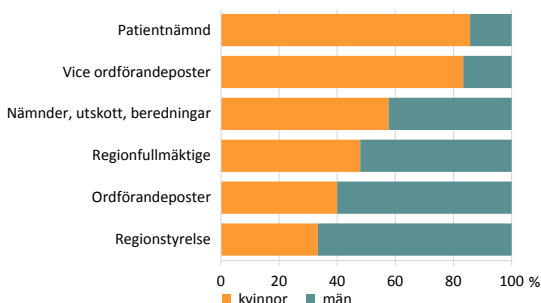

*Siffrorna avser år 2017

Fördelning kvinnor och män bland kommunchefer och förvaltningschefer 2019

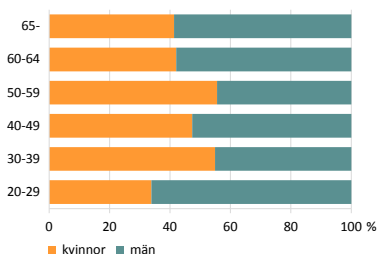

Fördelning kvinnor och män i landstingets fullmäktige, styrelse, nämnder, utskott och beredningar 2019

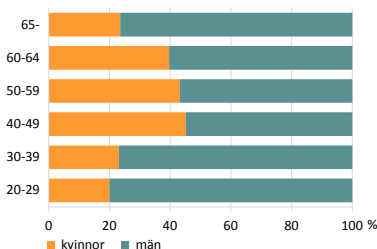

*Siffrorna avser år 2017

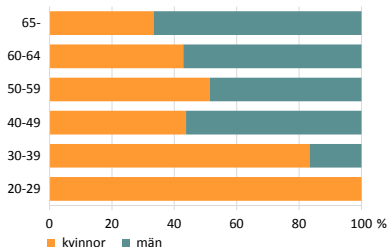
Åldersfördelning i kommunfullmäktige, kommunstyrelse, nämnder och utskott i kommun och landsting (ordinarie ledamöter) 2019

Åldersfördelning i kommunala bolag och stiftelser, (ordinarie ledamöter) 2019

Åldersfördelning för kommun- och förvaltningschefer 2019

Utbildning

Årtal att uppmärksamma

- 1842 Obligatorisk folkskola införs för kvinnor och män.
- 1859 Kvinnor får rätt att inneha vissa lärartjänster.
- 1870 Kvinnor får rätt att ta studenten som privatister.
- 1873 Kvinnor får rätt att ta akademisk examen med några få undantag (jur lic och teologi).
- 1918 Kvinnor får bli rektorer/lektorer vid allmänna läroverk.
- 1925 Kvinnor får, med vissa undantag, samma rätt som män till statliga tjänster.
- 1927 Statliga läroverk öppnas för flickor.
- 1969 Grundskolan får ny läroplan. Skolan bör verka för jämställdhet.
- 1970 Gymnasieskolan får ny läroplan. Skolan bör verka för jämställdhet.
- 1980 Äktamakeprövning av studiemedel avskaffas.
Grundskolan får ny läroplan. Skolan skall verka för jämställdhet.
- 2002 Lag om likabehandling av studenter i högskolan införs. Den slår fast att könsdiskriminering i högskolan är förbjudet och att högskolorna måste arbeta målinriktat.

Meritvärde, grundskolans årskurs 9, läsåret 2018/2019

Kommun	Genomsnittligt meritvärde			Skillnad flickor och pojkar i %
	Flickor	Pojkar	Samtliga	
Arjeplog	232,2	200,2	218,0	16
Arvidsjaur	267,6	232,9	251,7	15
Boden	233,2	209,3	221,7	11
Gällivare	237,1	214,6	225,0	10
Haparanda	226,8	173,7	200,5	31
Jokkmokk	242,9	213,6	229,5	14
Kalix	243,4	190,9	215,7	28
Kiruna	241,8	199,1	220,7	21
Luleå	244,4	221,0	232,8	11
Pajala	233,3	188,2	215,0	24
Piteå	247,0	216,0	231,0	14
Älvsbyn	242,2	220,4	229,6	10
Överkalix	246,7	195,7	216,1	26
Övertorneå	234,0	222,9	228,3	5
Länet	241,9	211,3	226,5	14
Riket	243,3	222,9	229,8	9

Av de elever som avslutade grundskolans årskurs 9 våren 2019 var flickornas genomsnittliga meritvärde 14 procent högre än pojkarnas. I Norrbottens län finns den största skillnaden mellan flickornas och pojkarnas meritvärden i Haparanda kommun, 31 procent. I Övertorneå kommun är skillnaden endast 5 procent.

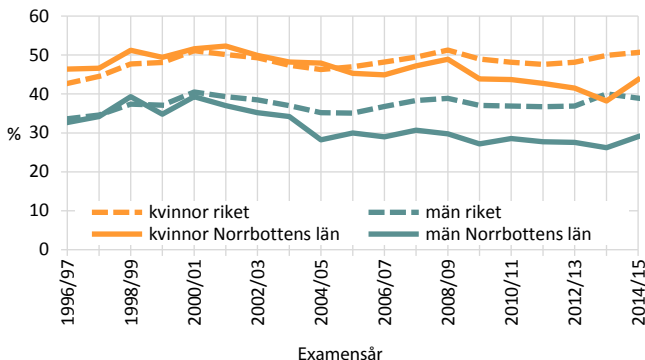
Meritvärdet utgörs av summan av betygsvärdena för de 16 eller 17* bästa betygen i elevens slutbetyg. A motsvarar 20 poäng. B motsvarar 17,5 poäng. C motsvarar 15 poäng. D motsvarar 12,5 poäng. E motsvarar 10 poäng. F, vilket är underkänt, motsvarar 0 poäng. Det möjliga maxvärdet är 340 poäng.

*gäller för de elever som läst moderna språk

Examinerade från gymnasieskola läsåret 2018. Norrbottens län

Program	Antal avgångselever			Andel	
	Totalt	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Yrkesprogram	886	306	580	34,5	65,5
Barn och fritid	51	30	21	58,8	41,2
Bygg och anläggning	136	18	118	13,2	87,0
El och energi	144	12	132	8,3	91,7
Fordon och transport	147	17	130	11,6	88,0
Handel och administration	42	26	16	61,9	38,1
Hantverk	37	37	.	100,0	0,0
Hotell och turism	18	12	6	66,7	33,3
Industri tekniska	81	15	66	18,5	81,5
Naturbruk	52	31	21	59,6	40,4
Restaurang och livsmedel	36	27	9	75,0	25,0
VVS och fastighet	46	3	43	6,5	93,5
Vård och omsorg	83	76	7	91,6	8,4
Riksrekryterande utbildningar	13	2	11	15,4	84,6
Högskoleförberedande program	1 221	687	534	56,3	43,7
Ekonomi	236	145	91	61,4	38,6
Estetiska	121	88	33	72,7	27,3
Humanistiska	19	14	5	73,7	26,3
Naturvetenskap	279	166	113	59,5	40,5
Samhällsvetenskap	340	238	102	70,0	30,0
Teknik	226	36	190	15,9	84,1
International Baccalaureate	.	.	.	.	.
Gymnasieskolan totalt	2 107	993	1 114	47,1	52,9

Påbörjat högskola/universitet inom 3 år efter gymnasieexamen (%)

Det är genomgående fler kvinnor än män som fortsätter med högre studier inom tre år efter gymnasieexamen. Andelen kvinnor i Norrbottens län som påbörjar högre studier ligger något under rikets nivå. Andel av männen i länet som påbörjar högskoleutbildning är betydligt lägre än riksgenomsnittet.

Av flickorna som examinerades från gymnasiet i Norrbottens län läsåret 2014/15 studerade 43,7 procent på högskola inom tre år, av pojkarna 29 procent. Genomsnittet för riket är 50,7 procent av flickorna och 38,9 procent av pojkarna.

Befolkningens utbildning

Befolkningens utbildningsnivå stiger kontinuerligt. Gymnasieutbildning är inte längre ett privilegium för en minoritet utan snarare normen, i synnerhet bland de yngre. Även eftergymnasial utbildning har successivt blivit allt vanligare.

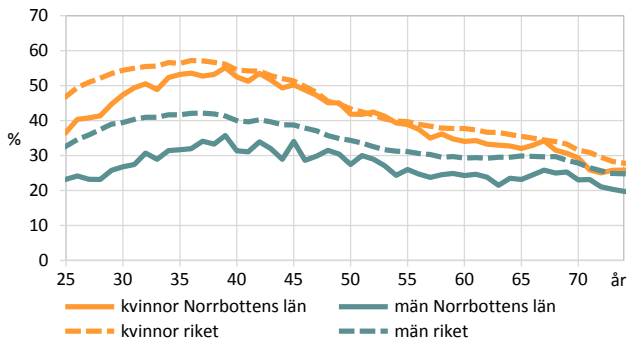
Kvinnorna har högre utbildningsnivå än männen. I åldersgruppen 25-64 år har 49 procent av kvinnorna respektive 37,6 procent av männen någon form av eftergymnasial utbildning. I Norrbottens län har 44,5 procent av kvinnorna och 28,9 procent av männen en eftergymnasial utbildning. Männen behåller dock ett försprång när det gäller forskarutbildning.

Utbildningens inriktning - en fråga om genus

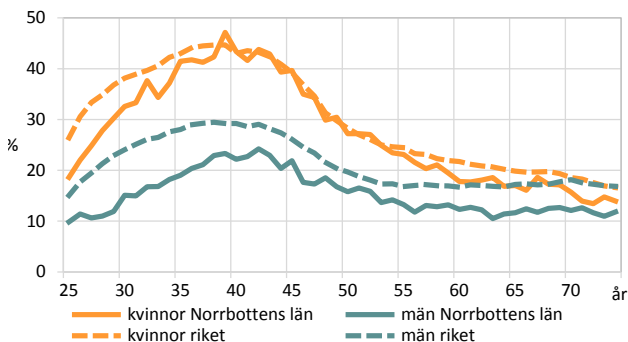
Utbildningsnivån i är i hög grad relaterad till föräldrarnas utbildningsbakgrund. Kvinnor och män väljer att utbilda sig för skilda områden inom arbetsmarknaden. De yngre väljer fortfarande könsbundet trots politiska strävanden mot en jämnare könsfördelning på de utbildningar där något av könen varit starkt underrepresenterat. Bland kvinnorna har det blivit något vanligare med teknisk/naturvetenskaplig utbildning i samband med den stora utbyggnaden av utbildningar inom denna sektor under 1980- och 1990-talet. Bland männen har det blivit ännu vanligare med en teknisk/naturvetenskaplig utbildning och ännu ovanligare med en pedagogisk utbildning eller en vårdutbildning.

För vissa högre utbildningar t ex läkare, tandläkare, ekonomer, jurister m fl har könsfördelningen blivit allt jämnare i yngre generationer. År 2017/2018 examinerades fler kvinnor än män inom områdena medicin/odontologi och juridik/samhällsvetenskap. Bland civilingenjörer märks en ökad andel kvinnor bland de yngre.

Andel av befolkningen med eftergymnasial utbildning 2018

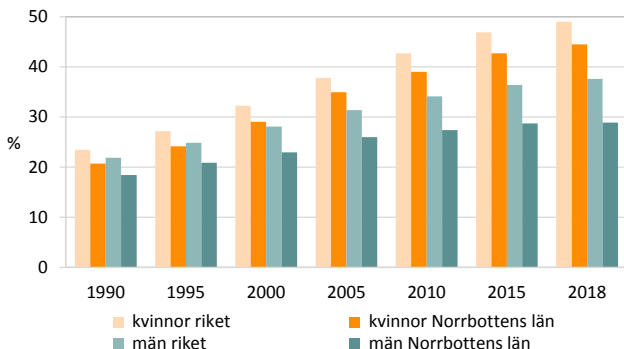

Andel av befolkningen med lägst 3 års eftergymnasial utbildning inklusive forskarutbildning 2018

Det är vanligare bland kvinnor än bland män med någon form av eftergymnasial utbildning.

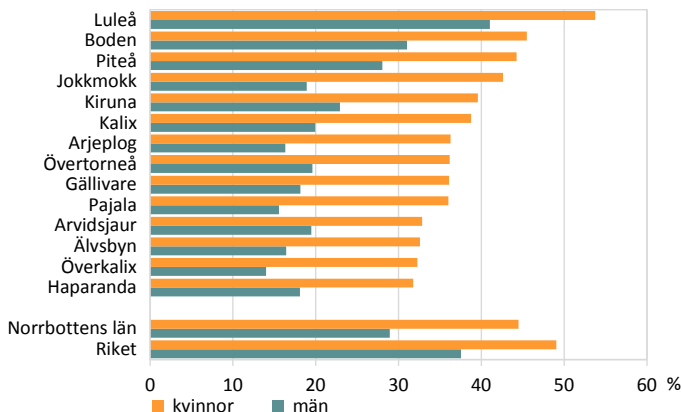
Befolkningen 25-64 år med eftergymnasial utbildning 1990-2018

Befolkningens utbildningsnivå stiger kontinuerligt. Andelen av befolkningen i åldersgruppen 25-64 år med någon form av eftergymnasial utbildning ökar bland kvinnor och män i både länet och riket.

År 1990 hade 21 procent av kvinnorna och 18 procent av männen i länet av åldersgruppen någon form av eftergymnasial utbildning. Motsvarande jämförelsetal för hela riket var 24 procent för kvinnorna och 22 procent för männen. År 2018 har 44,5 procent av kvinnorna och 28,9 procent av männen i länet eftergymnasial utbildning. I hela riket har 49 procent av kvinnorna och 37,6 procent av männen eftergymnasial utbildning.

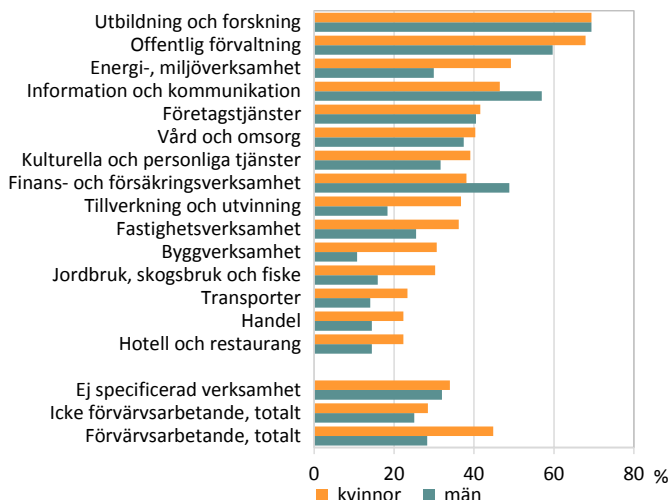
Andel kvinnor och män 25-64 år med någon form av eftergymnasial utbildning 2018

Fler kvinnor än män har eftergymnasial utbildning. Förhållandet gäller i länets samtliga kommuner och i riket.

I Norrbottens län har 44,5 procent av kvinnorna i åldern 25-64 år eftergymnasial utbildning och 28,9 procent av männen. Högst andel eftergymnasialt utbildade finns i kommunerna Luleå och Boden.

Andel kvinnor och män 20-64 år med eftergymnasial utbildning per bransch 2017. Norrbottens län

Eftergymnasial utbildning bland de anställda förekommer framför allt inom branscher som utbildning och forskning, offentlig förvaltning, energi- och miljöverksamhet samt information och kommunikation.

Kursdeltagare i kommunal vuxenutbildning efter utbildningsnivå och kurs 2018

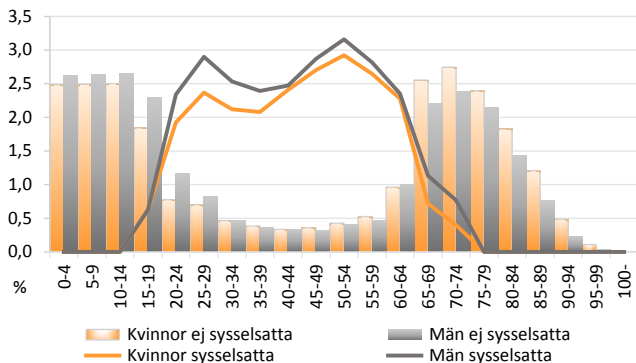
	Norrbottens län			Riket		
Utbildningsnivå	Totalt	Procent		Totalt	Procent	
Kurs	antal	Kv	M	antal	Kv	M
Grundläggande utbildning						
Svenska som andraspråk	872	59	41	41 954	59	41
Engelska	368	48	52	19 259	59	41
Matematik	172	38	62	11 472	61	39
Orienteringskurs	152	52	48	11 491	61	39
Samhällskunskap	40	50	50	4 525	62	38
Svenska	24	38	63	1 324	55	45
Övriga kurser	16	75	25	1 054	65	35
Summa	1 628	53	47	91 079	59	41
Gymnasial utbildning						
Orienteringskurs	873	61	39	32 168	59	41
Hälsopedagogik	477	79	21	17 702	80	20
Engelska 6	430	59	41	14 165	60	40
Medicin 1	368	77	23	16 299	77	23
Vård- och omsorgsarbete 1	334	76	24	15 651	75	25
Gymnasiearbete	319	60	40	16 759	63	37
Matematik 2b	318	58	42	16 046	59	41
Svenska 2	296	54	46	16 153	54	46
Psykologi 1	292	73	27	15 563	73	27
Etik och människans livsvillkor	281	77	23	20 134	77	23
Matematik 2a	278	73	27	13 756	69	31
Psykiatri 1	274	78	22	11 908	78	22
Specialpedagogik 1	273	81	19	10 723	82	18
Engelska 5	268	53	47	14 537	57	43
Vård- och omsorgsarbete 2	222	77	23	5 468	78	22
Svenska som andraspråk 1	206	48	52	6 873	61	39
Övriga	9 380	48	52	422 516	61	39
Summa	14 889	61	39	666 421	62	38

Arbete

Årtal att uppmärksamma

- 1846 Änkor, fränskilda eller ogifta kvinnor får tillåtelse att arbeta inom hantverk och viss handel.
- 1859 Kvinnor får rätt att inneha vissa lärartjänster.
- 1925 Kvinnor får, med vissa undantag, samma rätt som män till statliga tjänster.
- 1958 Kvinnor får rätt att bli präster.
- 1976 Förordning om jämställdhet inom statlig sektor.
- 1980 Lag mot könsdiskriminering i arbetslivet införs. Jämställdhetsavtal för kommuner och landsting.
- 1983 Nytt jämställdhetsavtal mellan SAF och LO-PTK. Alla yrken öppna för kvinnor, även inom försvaret.
- 1984 Jämställdhetsavtal inom statliga sektorn.
- 2001 Jämställdhetslagen skärps med bl.a. krav på lönekartläggningar och handlingsplan för jämställda löner.
- 2008 En ny diskrimineringslag antas.
- 2009 JämO upphör och istället införs DO, Diskrimineringsombudsmannen.
- 2010 Värnpliktsutbildningen ersätts av frivillig militär grundutbildning för kvinnor och män.
- 2014 En del av värnplikten återupptas.
- 2018 Värnplikten utökas och gäller både kvinnor och män.

Andel förvärvsarbetande av befolkningen 2017 (%)

Ökande försörjningsbörda

Lång studietid, hög arbetslöshet samt tidig förtidspensionering är saker som påverkar andelen förvärvsarbetande. I Norrbottens län förvärvsarbetade 49,6 procent av totalbefolkningen år 2017. Genomsnittet för riket är 48,6 procent.

I Sverige kommer de som är 65 år och äldre att utgöra en fjärdedel av landets befolkning ett par år in på 2030-talet. Idag är andelen 19,9 procent. Samtidigt blir andelen i de arbetsföra åldrarna något mindre och likaså andelen barn. Försörjningsbördan kommer därmed att öka.

För länen i Sverige kommer utvecklingen i den riktningen gå olika snabbt beroende på flyttningsunderskottens storlek, åldrar på de utflyttade samt arbetsmarknadens utveckling.

Förvärvsarbetande per åldersgrupp 2017 (förvärvsfrekvens)

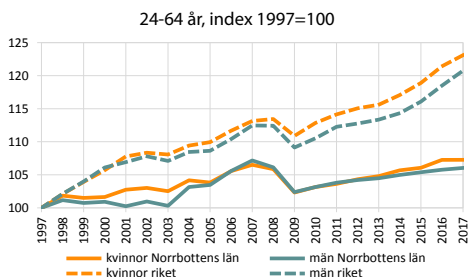
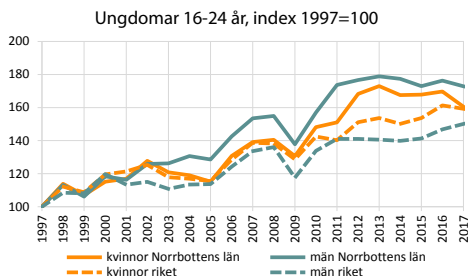
Kvinnor

Kommun/ region	Ålder 20-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-64 år	Totalt 20-64
Arjeplog	80,8	83,1	89,8	89,1	82,6	86,0
Arvidsjaur	73,3	81,5	90,4	87,8	74,3	82,9
Boden	75,8	77,9	85,5	86,1	75,7	81,2
Gällivare	83,6	85,5	88,3	91,4	77,9	85,4
Haparanda	62,8	73,6	75,5	82,6	69,2	74,9
Jokkmokk	82,6	81,6	82,8	88,6	81,1	83,6
Kalix	76,9	76,5	85,6	88,8	73,1	80,9
Kiruna	81,1	83,3	89,2	92,3	82,6	86,8
Luleå	64,5	78,5	87,3	88,1	78,7	83,2
Pajala	71,8	77,2	84,4	84,4	76,5	80,1
Piteå	72,0	78,7	85,8	86,5	73,8	81,2
Älvsbyn	72,0	77,1	82,1	82,4	76,0	79,3
Överkalix	76,8	82,7	81,3	84,7	77,7	81,2
Övertorneå	65,9	72,8	76,4	83,5	76,1	77,7
Länet	71,3	79,4	86,2	87,8	76,8	82,4
Riket	65,1	74,6	82,9	85,0	75,0	79,4

Män

Kommun/ region	Ålder 20-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-64 år	Totalt 20-64
Arjeplog	87,5	81,7	88,3	88,9	78,3	83,7
Arvidsjaur	78,1	83,1	84,6	88,8	77,4	83,2
Boden	71,3	81,9	88,0	88,8	76,9	83,7
Gällivare	86,3	90,6	89,9	90,8	78,6	87,2
Haparanda	63,9	70,3	65,0	72,9	58,0	65,9
Jokkmokk	75,1	79,3	88,6	86,6	81,6	83,7
Kalix	75,7	81,4	88,1	88,1	75,4	82,8
Kiruna	79,9	87,1	90,4	92,8	81,3	87,8
Luleå	54,8	76,9	88,2	90,3	80,3	83,8
Pajala	69,7	83,9	86,1	85,1	74,7	81,3
Piteå	70,7	80,6	88,7	90,4	80,7	85,1
Älvsbyn	71,5	81,9	86,5	87,6	75,6	82,8
Överkalix	79,6	86,4	83,7	87,2	71,9	81,0
Övertorneå	70,9	81,9	77,6	84,9	71,0	78,0
Länet	66,6	80,9	87,4	89,2	77,8	83,7
Riket	65,4	78,5	85,5	86,5	77,4	82,1

Förvärvsarbetande åren 1997-2017

Antalet arbetstillfällen ökade med 21 procent för män i åldern 25-64 år under perioden 1997-2017. För kvinnorna har ökningen varit 23 procent. I Norrbottens län har antalet arbetstillfällen ökat med 6 procent för männen och ökat med endast 7 procent för kvinnorna under samma tidsperiod.

När det gäller ungdomar i åldersgruppen 16-24 år har ökningen på riksnivå varit 59 procent för kvinnorna och 50 procent för männen. I länet har arbetstillfällena för de unga kvinnorna ökat med 60 procent och med 73 procent för de unga männen.

(se läsanvisningar s. 87: Index)

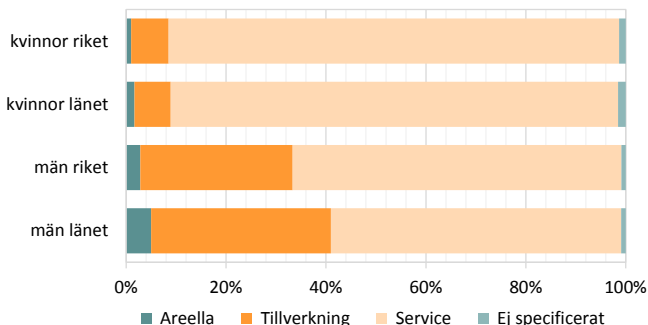
De yngsta och de äldsta arbetar deltid

Ungefär en femtedel av alla ungdomar i åldern 16-19 år arbetar. Det är mycket vanligt att dessa ungdomar arbetar deltid. Av samtliga åldersgrupper har de den högsta andelen deltidsanställda och det gäller båda könen. Till viss del förklaras det av att cirka hälften av de ungdomar som arbetar samtidigt studerar. En annan förklaring är att de yngsta på arbetsmarknaden ofta har tillfälliga arbeten som inte är heltidsarbeten.

Deltidsarbete är också mycket vanligt i åldern 60-65 år. Bland kvinnorna arbetar två tredjedelar och bland männen en tredjedel av de anställda i denna åldersgrupp deltid. En stor grupp av de personer som inte arbetar heltid av denna åldersgrupp är personer som även har någon form av pension på deltid.

Andel deltidsarbetande i åldern 25-34 år är 26 procent för kvinnorna och 12 procent för männen. Motsvarande fördelning i åldersgruppen 35-44 år är 27 respektive 8 procent.

Sysselsatta per branschgrupp 2017 (%)

Förändring av arbetstillfällen 2007-2017

Kommun/ Region	Kvinnor		Förändring	Män		Förändring
	Förvärsarbetande		2007-2017	Förvärsarbetande		2007-2017
	2007	2017	%	2007	2017	%
Arjeplog	634	628	-0,9	699	776	11,0
Arvidsjaur	1 414	1 400	-1,0	1 339	1 361	1,6
Boden	4 921	5 057	2,8	5 185	5 208	0,4
Gällivare	3 883	4 224	8,8	4 531	4 822	6,4
Haparanda	1 758	1 691	-3,8	1 517	1 445	-4,7
Jokkmokk	1 120	1 056	-5,7	1 057	971	-8,1
Kalix	3 337	3 186	-4,5	3 305	3 166	-4,2
Kiruna	5 137	5 675	10,5	6 257	6 714	7,3
Luleå	17 982	19 848	10,4	19 502	21 201	8,7
Pajala	1 093	997	-8,8	1 015	939	-7,5
Piteå	8 051	8 324	3,4	8 212	8 658	5,4
Älvsbyn	1 586	1 582	-0,3	1 396	1 397	0,1
Övertorneå	685	639	-6,7	690	584	-15,4
Övertorneå	858	731	-14,8	757	712	-5,9
Länet	52 459	55 038	4,9	55 462	57 954	4,5
Riket	1 988 449	2 209 332	11,1	2 012 325	2 235 162	11,1

Tabellen avser sysselsatt dagbefolkning, dvs de som har sin arbetsplats i kommunen oavsett bostadskommun. I länet har andelen förvärsarbetande kvinnor ökat med 4,9 procent jämfört med år 2007. Antalet förvärsarbetande män har ökat med 4,5 procent. I riket har sysselsättningen ökat bland både kvinnor och män med cirka 11 procent.

Stora skillnader kan ses bland kommunerna i Norrbottens län. I nio av länets fjorton kommuner har andelen arbetstillfällen sjunkit när det gäller kvinnor medan andelen arbetstillfällen för män har ökat i åtta av länets 14 kommuner.

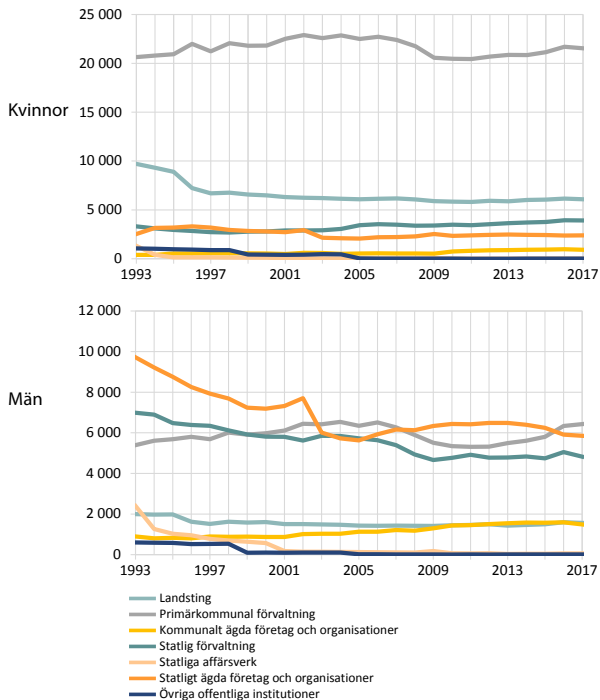
Arbetspendling över kommungräns 2017

Kommun	Inpendlare		Utpendlare		Nettopendling	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Arjeplog	96	356	62	121	34	235
Arvidsjaur	136	458	100	357	36	101
Boden	789	1 980	1 928	2 553	-1 139	-573
Gällivare	333	1 061	230	387	103	674
Haparanda	137	357	203	437	-66	-80
Jokkmokk	114	273	142	279	-28	-6
Kalix	317	808	402	858	-85	-50
Kiruna	470	1 424	249	267	221	1 157
Luleå	3 543	8 904	1 661	2 649	1 882	6 255
Pajala	70	223	129	335	-59	-112
Piteå	558	1 708	1 423	2 313	-865	-605
Älvsbyn	207	515	254	714	-47	-199
Övertkalix	76	185	90	196	-14	-11
Övertorneå	83	202	122	278	-39	-76

Arbetspendling till/från länet mot övriga län i riket 2017
(ingår i kommunsiffrorna ovan)

Län	Inpendlare		Utpendlare		Nettopendling	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Stockholms län	587	1 005	277	499	310	506
Gotlands län	12	10	6	13	6	-3
Hallands län	20	33	15	28	5	5
Södermanlands län	24	33	20	38	4	-5
Blekinge län	8	19	5	15	3	4
Jönköpings län	12	41	10	18	2	23
Dalarnas län	20	63	20	71	0	-8
Kronobergs län	9	13	10	7	-1	6
övriga	277	499	776	0	-276	-335
totalt	969	1 716	1 139	689	53	193

Förvärvsarbetande i offentlig sektor, Norrbottens län

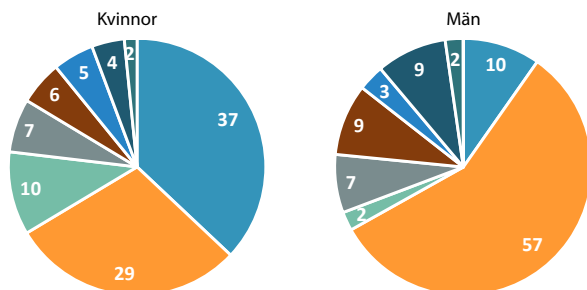

I Norrbottens län sysselsätts 60 procent av de förvärvsarbetande kvinnorna och 31 procent av de förvärvsarbetande männen i offentlig sektor (inkl. offentligt ägda företag och organisationer). Detta kan jämföras med riksgenomsnittets 47 respektive 20 procent. Mellan åren 1993 och 2017 har antalet sysselsatta inom offentlig sektor i länet minskat med 4 048 kvinnor och 7 767 män.

Sysselsatta inom kommuner och landsting, deltid respektive heltid 2018

Kommun/ region	Kvinnor Deltid	Heltid	Andel deltids- anställda	Män Deltid	Heltid	Andel deltids- anställda
Kommunalt anställda						
Arjeplog	133	137	49,3	35	67	34,3
Arvidsjaur	243	409	37,3	48	136	26,1
Boden	840	1 147	42,3	262	468	35,9
Gällivare	394	1 069	26,9	120	299	28,6
Haparanda	287	501	36,4	58	160	26,6
Jokkmokk	201	244	45,2	40	76	34,5
Kalix	487	911	34,8	127	269	32,1
Kiruna	463	1 327	25,9	112	324	25,7
Luleå	2 008	3 606	35,8	416	1 230	25,3
Pajala	274	315	46,5	58	98	37,2
Piteå	1 512	1 919	44,1	247	649	27,6
Älvsbyn	413	405	50,5	66	90	42,3
Överkalix	172	137	55,7	47	58	44,8
Övertorneå	211	213	49,8	53	73	42,1
Länet	7 638	12 340	38,2	1 689	3 997	29,7
Riket	284 271	358 439	44,2	59 702	134 015	30,8
Landstingsanställda						
Länet	1 930	3 853	33,4	285	1 214	19,0
Riket	75 005	118 494	38,8	11 260	43 336	20,6

Förvärvsarbetande per sektor 2017

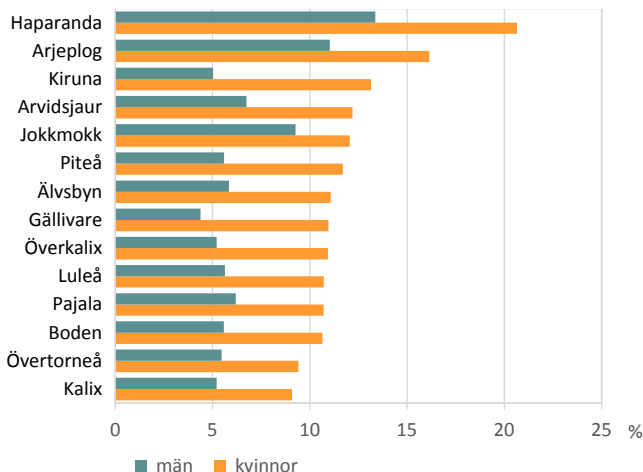

	Kv (BD)	Kv (S)	Män (BD)	Män (S)
■ Primärkommunal förvaltning	37,0	28,9	9,7	7,8
■ Privata aktieföretag	29,4	42,0	57,1	68,0
■ Landsting	10,5	8,8	2,4	2,2
■ Statlig förvaltning	6,7	5,6	7,3	4,7
■ Övriga företag, privata	5,5	6,3	9,0	9,6
■ Övriga organisationer	5,2	4,5	3,3	2,9
■ Statligt ägda företag	4,1	1,9	8,9	2,7
■ Kommunalt ägda företag	1,6	1,9	2,3	2,0

Av de förvärvsarbetande i Norrbottens län sysselsätts 35 procent av kvinnorna och 66 procent av männen inom privat sektor. Genomsnittet för riket är 48 respektive 78 procent.

Majoriteten av de sysselsatta inom privat sektor är anställda i privata aktieföretag.

Andel av samtliga förvärvsarbetande som sysselsätts inom turismberoende branscher 2017

Elva procent av samtliga förvärvsarbetande kvinnor i länet och cirka sex procent av samtliga förvärvsarbetande män är sysselsatta i turismberoende branscher.

De turismberoende branscherna sysselsätter tillsammans många fler kvinnor än män. År 2017 är 21 procent av de förvärvsarbetande kvinnorna och 13 procent av förvärvsarbetande männen i Haparanda kommun sysselsatta inom turismberoende branscher.

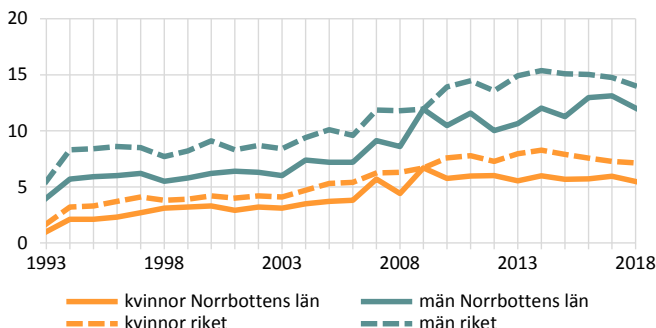
I turismberoende branscher ingår detaljhandel, djurparker och naturreservat, hotell och restaurang, museer och kulturminnen, nöjesparker, skidanläggningar, etc.

Inom en av de branscher som ingår, skidanläggningar, sysselsätts fler män än kvinnor.

Förvärvsarbetande kvinnor och män 2017 i Norrbottens län

Näringsgren	Norrbottens län		Länet %		Riket %	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Jordbruk, skogsbruk jakt, fiske	959	3 306	1,6	5,0	1,0	2,8
Tillverkning och utvinning	2 967	12 488	5,1	18,9	5,6	16,4
Energiförsörjning, miljöverksamhet	334	1 351	0,6	2,0	0,5	1,5
Byggverksamhet	927	9 917	1,6	15,0	1,4	12,6
Handel	5 168	5 892	8,9	8,9	11,2	12,6
Transport och magasinering	1 070	5 150	1,8	7,8	2,1	7,1
Hotell- och restaurangverksamhet	2 424	1 751	4,2	2,7	3,6	3,3
Information och kommunikation	821	1 806	1,4	2,7	2,5	5,7
Finans- och försäkringsverksamhet	953	586	1,6	0,9	2,0	1,8
Fastighetsverksamhet	667	1 173	1,1	1,8	1,3	1,9
Företagstjänster	5 032	7 264	8,6	11,0	10,8	13,1
Offentlig förvaltning och försvar	5 056	5 002	8,7	7,6	7,2	4,8
Utbildning	9 596	3 197	16,5	4,8	16,8	5,5
Vård och omsorg sociala tjänster	18 638	4 583	32,0	6,9	27,4	6,5
Kulturella och personliga tjänster	2 720	1 964	4,7	3,0	5,2	3,5
Näringsgren okänd	894	609	1,5	0,9	1,3	0,9
Samtliga näringsgrenar	58 226	66 039	100	100	100	100

Nya företag per tusen invånare 16-64 år

Vart tredje nytt företag leds av en kvinna

År 1993 startades 1 företag per 1000 kvinnor och 4 företag per 1000 män i åldern 16-64 år i Norrbottens län. År 2017 startades 6 nya företag per 1000 kvinnor och 13 nya företag per 1000 män i länet.

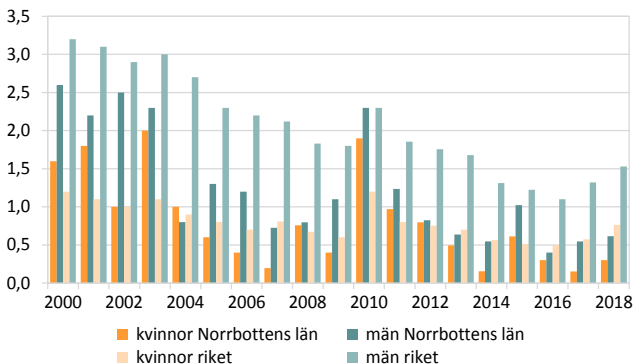
Andelen av nystartade företag år 2017 som leds av kvinnor är 31 procent vilket placerar länet på sjätte plats i landet. I genomsnitt för hela riket leds verksamheten i de nystartade företagen till 29 procent av kvinnor.

Nystartade företag 2018 procentuellt fördelade på kön

Län	Antal nya företag	Ledning (%)		Nya företag per 1 000*	
		Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Stockholm	21 344	34	64	10,1	18,3
Uppsala	2 338	34	66	6,9	13,2
Södermanland	1 640	31	66	6,2	12,6
Östergötland	2 420	31	68	5,6	11,5
Jönköping	1 809	31	68	5,4	11,2
Kronoberg	894	30	69	4,8	10,2
Kalmar	1 188	30	69	5,2	11,2
Gotland	372	36	64	7,9	13,9
Blekinge	746	30	69	5,1	10,5
Skåne	9 249	33	66	7,4	14,7
Halland	1 923	33	66	6,8	13,0
Västra Götaland	10 583	31	67	6,4	13,4
Värmland	1 419	31	68	5,4	11,3
Örebro	1 678	30	69	5,7	12,7
Västmanland	1 550	33	67	6,4	12,5
Dalarna	1 500	32	68	6,0	11,8
Gävleborg	1 342	30	70	4,9	10,8
Västernorrland	1 258	29	70	5,3	11,9
Jämtland	812	31	69	6,8	14,2
Västerbotten	1 313	28	72	4,6	11,1
Norrbottn	1 365	29	70	5,5	12,0
Riket	66 750	32	66	7,1	14,0

*) invånare 16-64 år

Antal konkurser per 1 000 enskilda firmor

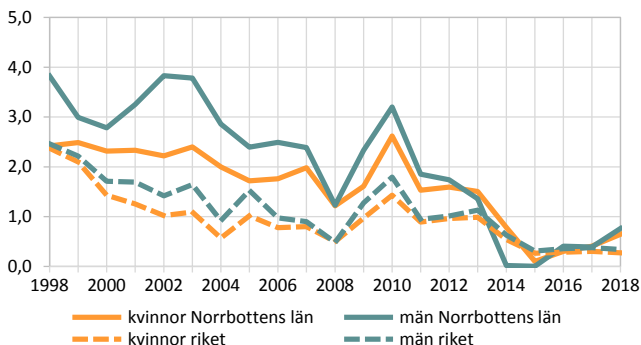

Kvinnors företag har färre konkurser

Under år 2018 var ägaren en man i 82 procent av konkurserna i enskilda firmor i Norrbottens län och 78 procent i hela landet. Jämfört med samtliga enskilda firmor i länet så gick 0,6 av 1 000 enskilda firmor ägda av män i konkurs år 2018. Motsvarande siffror för kvinnorna var 0,3 enskild firma i konkurs per 1 000.

I hela landet så gick 1,5 av 1 000 enskilda firmor ägda av män i konkurs under år 2018. Motsvarande antal för kvinnorna var 0,8 av 1 000 enskilda firmor.

Starta-eget-bidrag per 1 000 invånare 16-64 år, januari månad 1998-2018

I januari månad år 2018 fick 33 kvinnor och 42 män i Norrbottens län bidrag för start av näringsverksamhet (starta-eget-bidrag). Det innebär att 0,5 av 1 000 kvinnor i åldern 16-64 år i länet fick bidrag för att starta eget företag. Även bland männen var förhållandet 0,5 av 1 000. Jämfört var riksgenomsnittet för kvinnor 0,2 av 1 000 och för män 0,3 av 1 000.

Starta-eget-bidraget eller Stöd till start av näringsverksamhet som det heter numera har över tid förändrats avseende utformning/innehåll och ekonomiskt belopp. Stödet handläggs av Arbetsförmedlingen och administreras av Försäkringskassan.

Kvinnor och män med starta-eget-bidrag 2018

Kommun/ Region	Antal		Procent		Per 1 000 inv. 16-64 år	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Arjeplog	0	0	0	0	0,0	0,0
Arvidsjaur	1	0	100	0	0,6	0,0
Boden	3	3	50	50	0,4	0,3
Gällivare	6	6	50	50	1,2	1,1
Haparanda	3	6	33	67	1,2	2,1
Jokkmokk	1	2	33	67	0,7	1,3
Kalix	0	1	0	100	0,0	0,2
Kiruna	6	7	46	54	0,9	0,9
Luleå	7	6	54	46	0,3	0,2
Pajala	4	2	67	33	2,9	1,2
Piteå	2	6	25	75	0,2	0,5
Älvsbyn	0	2	0	100	0,0	0,8
Överkalix	0	1	0	100	0,0	1,1
Övertorneå	0	0	0	0	0,0	0,0
Länet	33	42	44	56	0,5	0,5
Riket	696	872	44	56	0,2	0,3

Förvärvsarbetande företagare 2017. Största branscher för kvinnor och män i Norrbottens län

Kvinnor

Bransch	Företagare	Eget AB	Totalt
Jordbruk, skogsbruk och fiske	733	17	750
Personliga och kulturella tjänster m.m.	509	100	609
Företagstjänster	232	179	411
Handel	144	190	334
Vård och omsorg: sociala tjänster	89	99	188
Hotell och restauranger	84	69	153
Tillverknings- och utvinningsindustri	93	54	147
Utbildningsväsendet	41	26	67
Fastighetsverksamhet	24	20	44
Information och kommunikation	23	14	37
Byggindustri	17	17	34
Transport och magasinering	7	16	23
Företag inom energi och miljö	0	.	0
Finans- och försäkringsverksamhet	.	.	0
Civila myndigheter och försvaret	0	0	0
Övriga branscher	369	0	369
Totalsumma	2 367	804	3 171

Män

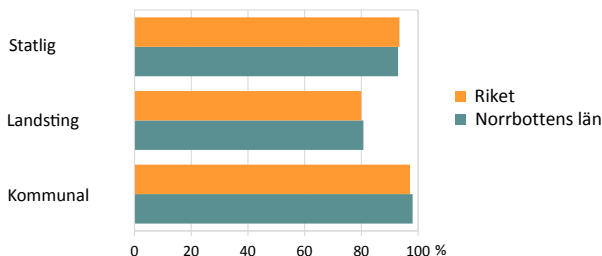
Bransch	Företagare	Eget AB	Totalt
Jordbruk, skogsbruk och fiske	2 159	185	2 344
Byggindustri	555	856	1 411
Företagstjänster	478	558	1 036
Handel	311	465	776
Tillverknings- och utvinningsindustri	255	342	597
Transport och magasinering	149	280	429
Personliga och kulturella tjänster m.m.	218	65	283
Hotell och restauranger	120	133	253
Information och kommunikation	91	140	231
Fastighetsverksamhet	82	61	143
Vård och omsorg: sociala tjänster	23	104	127
Utbildningsväsendet	32	31	63
Finans- och försäkringsverksamhet	3	33	36
Företag inom energi och miljö	4	11	15
Civila myndigheter och försvaret	0	3	3
Övriga branscher	320	0	320
Totalsumma	4 800	3 267	8 067

Inkomst

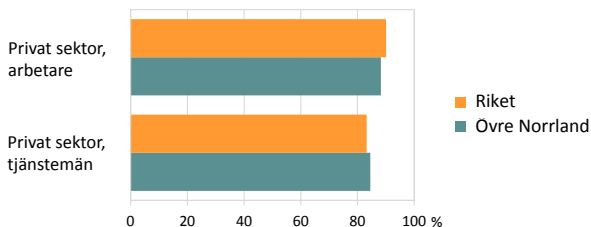
Årtal att uppmärksamma

- 1874 Gift kvinna får bestämma över sin egen inkomst.
- 1935 Lika folkpension för kvinnor och män.
- 1947 Lika lön för samma tjänst införs för statligt anställda.
- 1960 SAF och LO beslutar att inom en femårsperiod slopa de särskilda kvinnolönerna.
- 1971 Särbeskattning, dvs. individuell beskattning av arbetsinkomst, ersätter sambeskattning.
- 1995 Lagstadgat krav att kartlägga löneskillnaderna mellan kvinnor och män på alla arbetsplatser.
- 2001 Jämställdhetslagen skärps med bl.a. krav på lönekartläggningar och handlingsplan för jämställda löner.

Kvinnors heltidslön i procent av mäns 2018, offentlig sektor

Kvinnors heltidslön i procent av mäns 2015, privat sektor

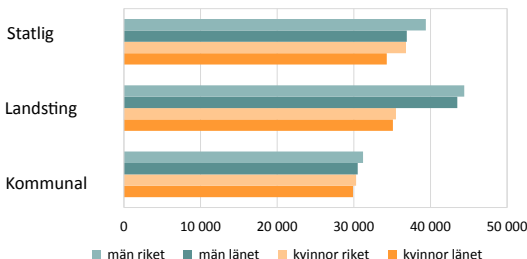

Kvinnans heltidslön 88 procent av mannens

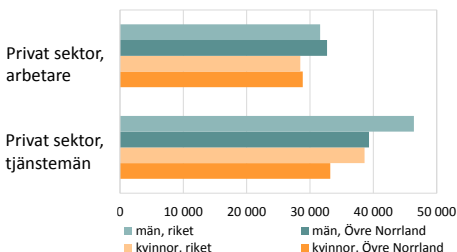
Mest jämställda är lönerna bland kommunalt anställda. En kommunalt anställd kvinnas heltidslön motsvarar 98 procent av en kommunalt anställd mans lön år 2018. Förhållandet i riket är 97 procent. För de statligt anställda kvinnorna i länet är heltidslönen 93 procent av genomsnittslönen för män. För landstingsanställda kvinnor i länet är motsvarande andel 81 procent.

Bland de privat anställda i Övre Norrland motsvarar en kvinnlig arbetares heltidslön 88 procent av en mans heltidslön. Motsvarande för de privatanställda tjänstemännen i Övre Norrland är 84 procent.

Genomsnittlig månadslön 2018 efter sektor

Genomsnittlig månadslön 2018 privat sektor

Arbetsmarknaden kan delas upp i två huvudsektorer, offentlig och privat sektor. Närmare hälften av alla kvinnor på arbetsmarknaden arbetar inom offentlig sektor. En majoritet av männen, ca 80 procent, arbetar inom privat sektor. På hela arbetsmarknaden är antalet kvinnor och män ungefär lika många.

Löneskillnaderna är minst i låglönesektorer och störst i höglönesektorer. Kvinnor är koncentrerade till vissa lågavlönade yrken inom vård- och omsorgsarbete samt förskollärare inom offentlig sektor. I dessa yrkesgrupper är löneskillnaderna små mellan könen. Män arbetar i större utsträckning än kvinnor inom välbetalda yrken både inom offentlig och privat sektor.

Kvinnors och mäns arbetsinkomst

Kvinnor och män väljer olika utbildningar som leder till olika yrken. Även med samma utbildning eller yrke förvärvsarbetar kvinnor och män ofta inom olika sektorer. Kvinnor arbetar i högre grad än män inom den offentliga sektorn.

Arbetsinkomsten kan ses som ett mått på vad kvinnor och män får ut av sin arbetsinsats. Arbetsinkomsten påverkas inte bara av lönen utan också i hög grad av den arbetade tiden. Arbetstiden varierar mycket mellan kvinnor och män. Kvinnor arbetar t ex deltid i högre grad och mindre övertid än män vilket innebär att skillnaden i arbetsinkomst ofta är större än skillnaden i månadslön.

Andelen deltidsanställda är högst inom vård och omsorg. Av de anställda i den gruppen är 80 procent kvinnor. Dessa kvinnor arbetar också deltid i större utsträckning jämfört med kvinnor i allmänhet.

Deltidsarbete påverkar såväl inkomst som pension

Kvinnor arbetar deltid i högre utsträckning än män och går därmed miste om en del av förvärvsinkomsten.

Enligt SCBs senaste arbetskraftsundersökning så arbetade 3 973 000 personer heltid under år 2018. Heltidsarbetet ökade för både män och kvinnor. Majoriteten av de sysselsatta har en överenskommen arbetstid på 35 timmar eller mer, så kallad heltid. Antalet heltidsarbetande kvinnor ökade med 40 000, vilket innebär att i genomsnitt arbetade 1 693 000 kvinnor heltid, dvs 42 procent av samtliga heltidsarbetande är kvinnor.

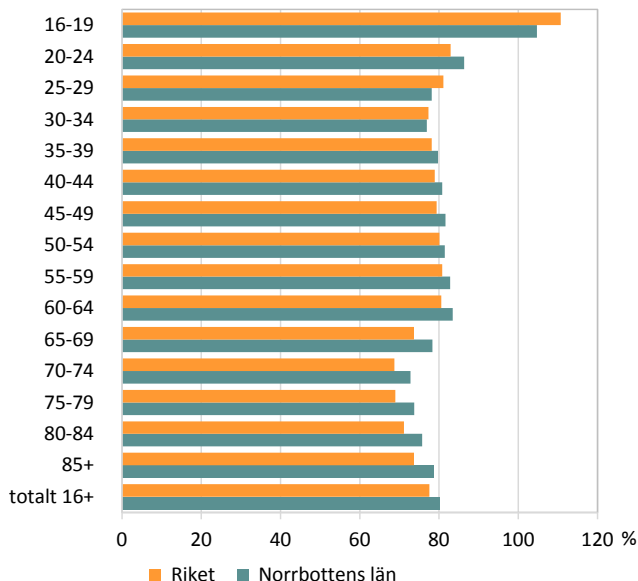
Oavsett om deltidsarbetet är frivilligt eller ofrivilligt kan det utöver att påverka ekonomin även påverka möjligheter till karriärravancemang och i förlängningen även leda till en låg pension, i kombination med kvinnors generellt sett lägre löner. Idag finns stora inkomstskillnader mellan könen bland pensionerade, till stor del för att kvinnor i högre grad än idag arbetade deltid förr.

Sammanräknad förvärvsinkomst 2017

Kommun/ region	Åldersgrupp 20-64 år			Åldersgrupp 65 år och äldre		
	Medelinkomst, kronor		Kvinnors inkomst i % av mäns	Medelinkomst, kronor		Kvinnors inkomst i % av mäns
	Kvinnor	Män		Kvinnor	Män	
Arjeplog	290 100	326 700	88,8	190 400	235 700	80,8
Arvidsjaur	282 400	344 700	81,9	184 700	251 800	73,4
Boden	286 800	347 400	82,6	209 800	272 700	76,9
Gällivare	323 600	403 000	80,3	200 900	266 900	75,3
Haparanda	269 300	286 000	94,2	179 700	224 500	80,0
Jokkmokk	280 200	328 600	85,3	195 900	243 300	80,5
Kalix	286 100	341 700	83,7	193 000	261 500	73,8
Kiruna	313 600	404 700	77,5	206 300	277 900	74,2
Luleå	297 500	350 400	84,9	215 500	296 300	72,7
Pajala	279 100	316 500	88,2	185 600	229 400	80,9
Piteå	283 400	367 100	77,2	199 000	289 600	68,7
Älvsbyn	263 400	338 100	77,9	182 800	254 200	71,9
Överkalix	277 400	311 300	89,1	192 800	237 500	81,2
Övertorneå	268 900	293 700	91,6	182 300	232 700	78,3
Länet	292 700	355 700	82,3	202 000	272 500	74,1
Riket	292 200	365 400	80,0	208 000	298 900	69,6

Högsta medelinkomsten har såväl kvinnor som män i kommunerna Gällivare och Kiruna. Lägst medelinkomst har kvinnorna i Älvsbyn och Övertorneå kommun. Lägst medelinkomst bland männen har män i Haparanda kommun.

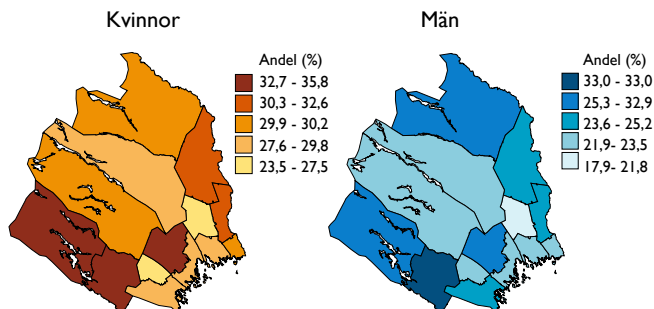
Kvinnors förvärvsinkomst i procent av männens redovisad per åldersgrupp 2017

Kvinnornas arbetsinkomster räknat i procent av männens är högre i Norrbottens län än i riket.

I åldrarna 45-64 år motsvarar en kvinnas förvärvsinkomst under år 2017, i genomsnitt cirka 82 procent av en mans förvärvsinkomst i Norrbottens län. Riksgenomsnittet är 80 procent.

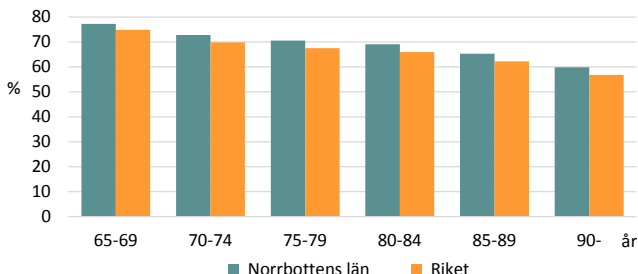
Pensionssparande 2015. Ålder 20-64 år.

Andel inkomsttagare med pensionssparande samt medelvärdet på pensionssparandet, 2015

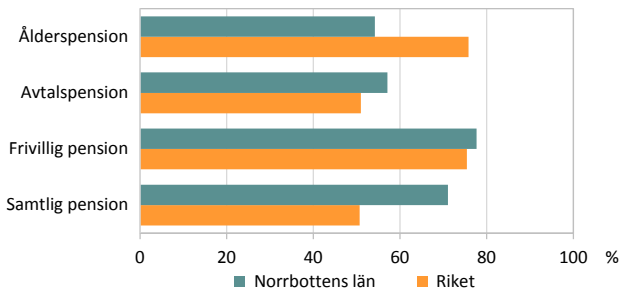
Kommun/ region	Andel (%) med pensionssparande		Medelvärde pensions- sparande, kronor	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Arjeplog	33,0	25,6	1 400	1 400
Arvidsjaur	35,8	33,0	1 500	1 500
Boden	32,7	25,4	1 300	1 500
Gällivare	27,6	22,4	1 300	1 400
Haparanda	30,1	22,2	4 100	8 400
Jokkmokk	30,1	22,0	1 300	1 400
Kalix	27,6	22,6	1 300	1 500
Kiruna	29,9	25,3	1 400	1 800
Luleå	28,3	22,5	1 300	1 500
Pajala	30,4	24,4	1 600	1 400
Piteå	28,0	23,6	1 300	1 300
Älvsbyn	24,4	21,9	1 200	1 300
Övertorneå	23,5	17,9	1 200	1 300
Övertorneå	30,3	23,8	2 900	2 400
Länet	29,0	23,6	1 500	1 700
Riket	26,4	22,1	1 400	1 700

Kvinnors pension per åldersgrupp i procent av männens 2018

Lägre löner samt förvärvsarbete på deltid ger senare i livet kvinnor lägre pensioner än män. Kvinnorna i Norrbotten har 3,2 procent högre pension än genomsnittet för kvinnorna i riket. Ålderspensionen ligger klart under riksgenomsnittet medan avtalspensionen är betydligt högre än för kvinnorna i riket.

Kvinnornas pensioner i procent av männens 2018

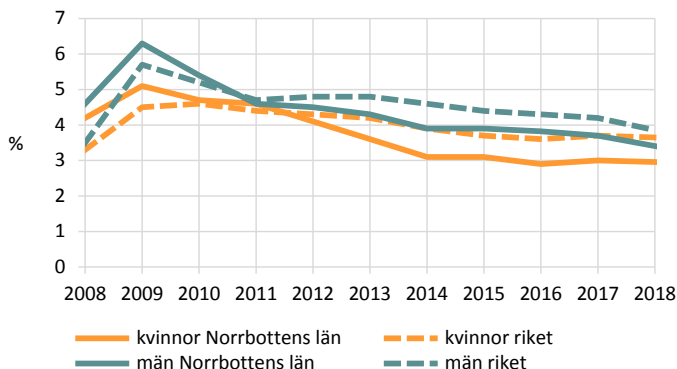
Personbilar vid årsskiftet 2018/2019 efter ägare

Kommun/ region	Person- bilar i trafik	därav ägda av			Procent efter ägande		
		kvinnor	män	företag	kv	m	ftg
Arjeplog	1 795	463	737	595	25,8	41,1	33,1
Arvidsjaur	3 742	965	1 704	1 073	25,8	45,5	28,7
Boden	16 017	4 455	8 551	3 011	27,8	53,4	18,8
Gällivare	11 038	3 224	5 990	1 824	29,2	54,3	16,5
Haparanda	5 442	1 635	2 907	900	30,0	53,4	16,5
Jokkmokk	2 942	799	1 278	865	27,2	43,4	29,4
Kalix	9 522	2 747	4 799	1 976	28,8	50,4	20,8
Kiruna	13 612	3 667	7 321	2 624	26,9	53,8	19,3
Luleå	39 623	10 957	21 183	7 483	27,7	53,5	18,9
Pajala	3 571	872	1 492	1 207	24,4	41,8	33,8
Piteå	24 888	7 144	13 294	4 450	28,7	53,4	17,9
Älvsbyn	4 905	1 324	2 506	1 075	27,0	51,1	21,9
Överkalix	2 150	558	948	644	26,0	44,1	30,0
Övertorneå	2 665	624	1 198	843	23,4	45,0	31,6
Länet	141 917	39 434	73 913	28 570	27,8	52,1	20,1
Riket	4 870 783	1 352 489	2 486 192	1 032 102	27,8	51,0	21,2

Personbilar i trafik ägda av kvinnor

Vid årsskiftet 2018/2019 var 27,8 procent av bilarna i riket ägda av kvinnor, samma andel gäller för Norrbottens län. I kommunerna Haparanda och Gällivare är andelen högst med 29-30 procent. 52,1 procent av bilarna i länet ägs av män och resterande del, 20,1 är registrerade på företag.

Öppet arbetslösa, årsmedeltal 2008-2018 (%)

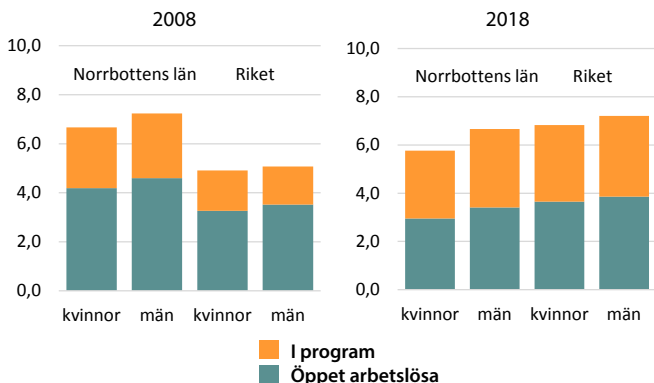

Arbetslösheten i Norrbottens län har alltid varit högre än riksgenomsnittet, ett förhållande som bröts 2012. Mellan åren 2009 och 2018 minskade arbetslösheten både bland kvinnor och bland män.

År 2008 var den öppna arbetslösheten i länet 4,2 procent bland kvinnorna och 4,6 procent bland männen. Jämförande tal för hela riket var 3,3 procent för kvinnor och 3,5 procent för män.

Den öppna arbetslösheten i länet var år 2018 3,0 procent bland kvinnorna och 3,4 procent bland männen. Jämförande tal för hela riket är 3,6 respektive 3,9 procent.

Öppet arbetslösa samt i arbetsmarknadsprogram (%)

I Norrbottens län år 2008 var 6,7 procent av kvinnorna och 7,2 procent av männen i åldern 16-64 år arbetslösa eller sysselsatta i arbetsmarknadsprogram. År 2018 är andelen 5,8 procent för kvinnorna och 6,7 procent för männen.

I hela riket år 2008 var 4,9 procent av kvinnorna och 5,1 procent av männen arbetslösa eller sysselsatta i arbetsmarknadsprogram. År 2018 har andelen ökat till 6,8 respektive 7,2 procent.

Vid en jämförelse av kommunerna i länet finner man stora skillnader. I Haparanda kommun är 14,8 procent av männen arbetslösa eller sysselsatta i arbetsmarknadsprogram och i Kiruna kommun bara 4,1 procent. Av kvinnorna är 8,6 procent i Haparanda öppet arbetslösa eller sysselsatta i arbetsmarknadsprogram och i Kiruna kommun 4,5 procent. Lägst arbetslöshet bland kvinnor redovisar Gällivare kommun med 4,1 procent

Öppet arbetslösa samt i arbetsmarknadsprogram 2008 och 2018 (%)

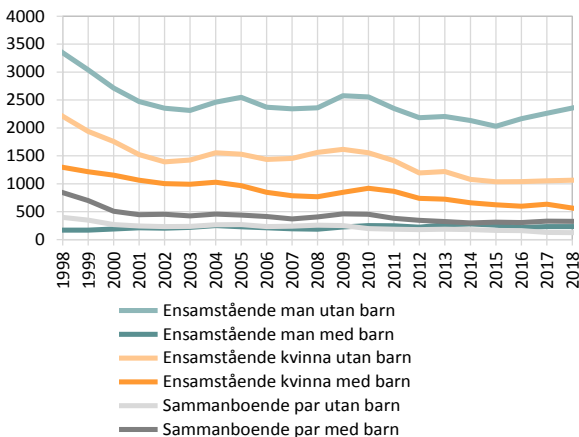
Kvinnor

Kommun/ region	Arbetslösa		I program		Arbetslösa samt i program	
	2008	2018	2008	2018	2008	2018
Arjeplog	3,7	2,4	0,8	2,4	4,5	4,8
Arvidsjaur	3,5	3,3	1,4	4,1	4,9	7,4
Boden	3,5	2,8	1,8	3,1	5,4	5,9
Gällivare	4,7	2,2	2,4	1,9	7,1	4,1
Haparanda	6,1	4,2	6,0	4,4	12,1	8,6
Jokkmokk	3,3	2,3	1,4	3,4	4,7	5,8
Kalix	4,3	2,4	3,9	2,6	8,2	5,0
Kiruna	3,8	2,5	2,0	2,0	5,8	4,5
Luleå	4,3	3,2	2,4	2,7	6,7	5,9
Pajala	4,7	3,4	2,9	2,9	7,6	6,2
Piteå	3,9	3,0	2,1	3,1	6,1	6,1
Älvsbyn	4,6	3,3	3,0	3,5	7,6	6,8
Övertorneå	4,8	2,7	3,1	2,4	7,8	5,2
Övertorneå	5,3	4,0	3,4	3,6	8,7	7,6
Länet	4,2	3,0	2,5	2,8	6,7	5,8
Riket	3,3	3,6	1,6	3,2	4,9	6,8

Män

Kommun/ region	Arbetslösa		I program		Arbetslösa samt i program	
	2008	2018	2008	2018	2008	2018
Arjeplog	5,6	4,4	2,3	2,2	7,9	6,6
Arvidsjaur	5,4	4,1	2,2	3,7	7,6	7,8
Boden	4,1	3,5	1,9	3,9	6,0	7,4
Gällivare	3,6	2,2	2,2	1,9	5,8	4,1
Haparanda	9,0	7,6	7,3	7,1	16,2	14,8
Jokkmokk	3,8	3,2	1,6	3,6	5,5	6,8
Kalix	5,3	3,4	5,0	3,5	10,4	6,9
Kiruna	3,1	2,3	1,2	1,9	4,3	4,1
Luleå	4,6	3,4	2,6	3,2	7,2	6,5
Pajala	6,7	5,4	4,1	3,6	10,8	9,0
Piteå	4,2	3,2	2,0	3,1	6,1	6,3
Älvsbyn	5,0	3,7	2,9	4,3	7,9	8,1
Övertorneå	5,8	4,2	5,1	3,5	11,0	7,6
Övertorneå	6,8	4,7	4,6	5,5	11,4	10,2
Länet	4,6	3,4	2,6	3,3	7,2	6,7
Riket	3,5	3,9	1,6	3,4	5,1	7,2

Antal hushåll med ekonomiskt bistånd Norrbottens län 1998-2019

Kommun/ region	Sammanboende par		Ensamstående kvinna		Ensamstående man	
	utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn
Arjeplog	5	..	17	12	41	..
Arvidsjaur	5	18	29	27	63	10
Boden	19	33	145	63	295	39
Gällivare	..	12	44	12	104	8
Haparanda	9	25	50	39	170	6
Jokkmokk	5	8	19	14	76	..
Kalix	9	24	83	42	174	20
Kiruna	8	23	63	53	225	7
Luleå	34	83	353	161	633	62
Pajala	..	19	19	15	75	..
Piteå	18	54	187	98	331	53
Älvsbyn	5	18	41	14	82	13
Övertorneå	..	..	11	10	46	..
Övertorneå	..	9	18	11	75	7
Länet	125	329	1 064	565	2 357	235
Riket	9 135	26 602	47 572	30 551	86 103	5 913

Föräldraskap

Årtal att uppmärksamma

- 1901 Kvinnor får rätt till ledighet i fyra veckor utan lön vid barnsbörd.
- 1938 Preventivmedel tillåts. Bidragsförskott införs.
- 1939 Förvärvsarbetande kvinnor får ej avskedas på grund av havandeskap, förlossning eller giftermål.
- 1947 Barnbidrag införs.
- 1950 Båda föräldrarna blir förmyndare för barnen.
- 1955 Lagstadgad betald ledighet för yrkesarbetande kvinnor vid barnsbörd, 3 månader.
- 1964 P-piller godkänns i Sverige.
- 1974 Föräldraförsäkring införs som ger föräldrarna rätt att dela ledigheten vid barns födelse.
Tillfällig föräldrapenning införs.
- 1979 Rätt till sex timmars arbetsdag för småbarnsföräldrar utan inkomstkompensation.
- 1980 Föräldrapenning under 360 dagar. Fadern får rätt till föräldrapenning i 10 dagar i samband med barnets födelse.
- 1989 Föräldrapenning utökas till 450 dagar.
- 1990 Den tillfälliga föräldrapenningen förlängs till 120 dagar per barn och år.
- 1995 "Pappamånad" införs.
- 2002 Föräldrapenning utökas till 480 dagar. 60 av dessa reserveras för vardera föräldern och kan inte överlåtas.
- 2008 Jämställdhetsbonus i form av skatteavdrag införs vid uttag av föräldrapenning.
- 2012 Dubbeldagar inom föräldraförsäkringen införs, vilket ger föräldrar möjlighet att ta ut föräldrapenning samtidigt under 30 dagar innan barnet fyllt 1 år.

Män får också barn

Föräldrar som har gemensam vårdnad om barnet har rätt till hälften av totala antalet föräldrapenningdagar vardera. En förälder kan överlåta rätten till föräldrapenning till den andra föräldern med undantag av de 90 dagar var som tilldelas varje förälder från 2016.

Föräldrapenning. Pappornas andel (%) av uttagna dagar 2009-2018

Kommun/ region	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Arjeplog	25	24	20	23	26	29	30	23	27	27
Arvidsjaur	23	24	25	23	21	20	18	21	22	27
Boden	23	23	24	25	24	25	26	26	27	29
Gällivare	22	23	21	24	25	23	26	27	29	31
Haparanda	16	14	16	21	20	20	21	22	24	22
Jokkmokk	18	22	22	22	19	19	18	23	25	27
Kalix	22	24	24	24	23	25	24	27	28	28
Kiruna	23	24	24	24	25	25	28	27	28	28
Luleå	24	25	26	27	28	28	30	31	31	33
Pajala	18	25	25	23	22	24	25	26	27	33
Piteå	23	24	24	28	26	27	27	28	30	32
Älvsbyn	22	24	21	24	21	22	27	27	26	32
Övertorneå	14	21	19	24	27	25	34	28	28	32
Övertorneå	21	19	21	20	25	26	27	30	26	28
Länet	22	24	24	25	25	26	27	28	29	30
Riket	22	23	24	24	25	25	26	27	28	29

Förälder erhåller föräldrapenning för tillsammans 480 dagar, vid flerbarnsbörd erhålls ersättning för ytterligare 180 dagar för varje barn utöver det första. Dagarna ska tas ut innan barnet fyllt 8 år eller avslutat första skolåret..

Tillfällig föräldrapenning. Pappornas andel (%) av uttagna dagar 2009-2018

Kommun/ region	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Arjeplog	33	35	42	33	33	36	37	23	29	33
Arvidsjaur	28	30	30	31	30	26	31	30	34	30
Boden	33	32	34	34	36	35	35	38	38	38
Gällivare	33	32	32	30	37	36	39	37	40	39
Haparanda	28	32	30	26	30	34	35	35	30	35
Jokkmokk	26	27	23	25	31	34	34	31	30	26
Kalix	32	35	37	36	36	41	39	39	38	38
Kiruna	34	33	34	33	35	33	34	38	35	36
Luleå	36	36	36	37	38	38	39	37	38	38
Pajala	32	29	35	35	37	42	41	33	39	32
Piteå	35	38	37	37	38	37	40	41	41	39
Älvsbyn	38	41	41	32	36	34	41	37	37	35
Övertorneå	29	31	25	29	39	46	47	41	31	41
Länet	38	35	35	35	37	37	38	37	38	37
Riket	34	36	36	36	37	38	38	38	38	38

Under år 2018 är männens andel av uttagna dagar i genomsnitt 37 procent i länet och 38 procent i riket.

Pappadagar och kontaktdagar ingår inte i de redovisade dagarna.

Tillfällig föräldrapenning kan betalas ut till förälder som behöver avstå från förvärvsarbete för att vårda barn under 12 år (i vissa fall 16 år) till följd av sjukdom eller smitta hos barnet eller barnets ordinarie vårdnadshavare.

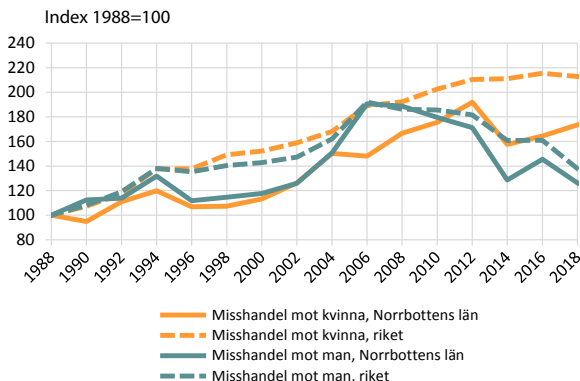
Från år 1995 kan en förälder överlåta sin rätt till föräldrapenning för vård av sjukt barn till annan försäkrad som då i förälderns ställe måste avstå från förvärvsarbete för att kunna få någon ersättning.

Brott

Årtal att uppmärksamma

- 1864 Mannen förlorar rätten att äga sin hustru.
- 1979 Förbud mot barnaga.
- 1982 Förbud mot pornografiska föreställningar på offentlig plats.
- 1982 Misshandel på enskild plats faller under allmänt åtal.
- 1988 Lagen om besöksförbud införs.
- 1990 Våld mot kvinnor lyfts för första gången som en fristående jämställdhetsfråga i prop. 1990/91: 113 Olika på lika villkor.
- 1998 Lag med förbud mot könsstympning av kvinnor.
Kvinnofridsreformen. Lagstiftningen gällande mäns våld mot kvinnor skärps och bestämmelsen om grov kvinnofridskränkning träder i kraft.
Jämställdhetslagen skärps avseende sexuella trakasserier.
- 1999 Lag om förbud mot köp av sexuella tjänster.
- 2002 Lag mot människohandel för sexuella ändamål.
- 2004 Lagen mot människohandel utvidgas till att även omfatta all slags människohandel - även tvångsarbete och organhandel.
- 2005 Ny sexualbrottslagstiftning.
- 2006 Barn som bevittnat våld är brottsoffer och har rätt till stöd i socialtjänstlagen.
- 2010 Skärpningar i lagstiftningen rörande barnpornografibrott, 16 kapitlet i Brottsbalken.
- 2011 Sverige undertecknar Europarådets konvention om förebyggande och bekämpande av våld mot kvinnor och våld i nära relationer.
- 2014 1 juli trädde lagstiftningen om stärkt skydd mot tvångsäktenskap och barnäktenskap i kraft.
- 2017 Nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.

Polisanmälda misshandelsbrott 1988-2018

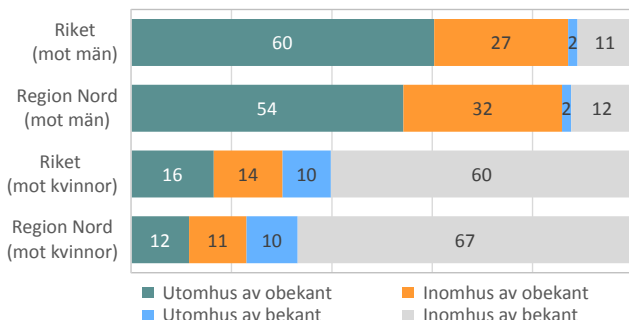

Misstänkta för misshandelsbrott 2018

	Region Nord*			Hela riket		
	Antal misstänkta	därav (%)		Antal misstänkta	därav (%)	
		kvinnor	män		kvinnor	män
All misshandel därav	3 928	20,3	79,6	36 723	20,9	79,0
mot barn	1 094	29,3	70,7	10 587	29,6	70,2
mot kvinna	1 479	18,5	81,5	14 625	17,7	82,2
mot man	1 777	15,9	84,1	15 408	17,4	82,6

*Fr o m år 2015 är Polismyndigheten indelad i regioner. Region Nord omfattas av länen Norrbotten, Jämtland, Västerbotten och Västernorrland.

Polisanmälda misshandelsbrott efter offrets kön 2018

Antalet anmälda misshandelsbrott mot kvinnor år 1988 var 408 i Norrbottens län och 13 482 i hela riket (diagram s. 84). Anmälda misshandelsbrott mot män var samma år 587 i länet och 22 257 i riket. Dessa tal har i diagrammet fått indexvärdet 100.

År 2018 har misshandel av kvinnor i länet index 174 och 213 i riket, dvs ökningen över tid är 74 respektive 113 procent. Misshandel av män har år 2018 index 126 i länet och 138 i riket, dvs ökningen från år 1988 är 26 respektive 38 procent.

Vid misshandelsbrott är det vanligare i Region Nord än riksgenomsnittet att offer och gärningsman känner varandra. Det gäller både om offret är kvinna eller man.

När det gäller misshandel riktad mot kvinnor i Region Nord var 81,5 procent av de misstänkta förövarna män. Vid misshandel mot män var 84,1 procent av de misstänkta män.

Brottsmisstänkta kvinnor och män 2018

Brottstyp	Miss- tänkta i regionen	Könsfördelning Region Nord*		Riket	
		kvinnor	män	kvinnor	män
Brott mot Brottsbalken därav	11 817	22,5	77,3	22,5	77,3
Brott mot liv och hälsa	4 079	20,3	79,5	20,8	79,0
Brott mot frihet och frid ¹	3 547	20,4	79,5	18,8	81,2
Ärekränkingsbrott	135	38,5	61,5	35,7	64,2
Sexualbrott	964	2,8	97,2	2,7	97,2
Brott mot familj ²	38	52,6	47,4	55,2	44,6
Stöld, rån m.m.	3 070	27,4	72,6	25,7	74,2
Bedrägeri, m.m.	1 055	24,9	74,9	23,2	76,7
Förskingring, m.m.	264	28,8	70,8	22,8	77,1
Brott mot borgenärer m.m.	328	16,0	83,0	18,0	81,3
Skadegörelsebrott	1 163	15,5	84,4	14,4	85,6
Allmänfarliga brott	165	29,1	70,9	30,3	69,7
Förfalskningsbrott	219	16,9	83,1	17,8	82,1
Mened, falskt åtal m.m.	183	49,7	50,3	44,5	55,4
Brott mot staten ³	1 337	16,8	83,0	16,0	83,9
Andra lagbrott, därav					
Trafikbrottslagen	3 695	12,7	87,3	11,9	88,1
Narkotikastrafflagen	4 346	16,0	83,9	13,5	86,4
Brott mot special- straffrättsliga författningar	8 372	15,5	82,9	14,7	84,9
Samtliga brott	17 822	20,4	78,7	20,2	79,5

*Fr o m år 2015 är Polismyndigheten indelad i regioner. Region Nord omfattas av länen Norrbotten, Jämtland, Västerbotten och Västernorrland.

¹) hemfridsbrott, olaga hot, ofredande, m.m.

²) egenmäktighet med barn, förvanskande av familjeställning, m.m.

³) brott mot allmän ordning, våld mot tjänsteman, m.m.

Läsanvisningar

I boken förekommer vissa begrepp som här ges en kortare förklaring.

Index.

Vid indexberäkning ges det antal som gäller ett visst utgångsår (basår) värdet 100. Därefter beräknas de procentuella förändringarna i förhållande till detta år.

Ett indexvärde på 120 betyder en uppgång med 20 procent sedan basåret. Ett indexvärde på 70 betyder en nedgång med 30 procent sedan basåret.

Antal kvinnor per 100 män

Här har en omräkning skett för respektive ämnesområde för att tydligare ge ett värde för kvinno- respektive mansdominans. Ett värde över 100 betyder fler kvinnor än män och ett värde under 100 betyder således fler män än kvinnor. Exempelvis innebär värdet 112 att det finns 12 procent fler kvinnor och värdet 88 att det finns 12 procent färre kvinnor.

Beteckningar (BD) och (S)

I ett flertal diagram har av utrymmesskäl beteckningen (BD) använts för Norrbottens län och beteckningen (S) använts för hela riket.

Källor

Statistiska centralbyrån, SCB

Arbetsförmedlingen

Brottsförebyggande Rådet, BRÅ

Skolverket

Försäkringskassan

Några internetadresser

www.regeringen.se/regeringens-politik/jamstalldhet/

www.do.se **Diskrimineringsombudsmannen**

www.umo.se/jag/jamstalldhet **Ung Jämställdhet, råd och tips**

www.kvinnofrid.se **Samlad kunskap för kvinnofrid**

www.jamstalldhetsmyndigheten.se **Jämställdhetsmyndigheten**

www.jamstall.nu **En sida med praktiska tips**

Länsstyrelsens kontaktperson: Irina Enbuska von Schantz

e-post: irina.enbuska.von.schantz@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen i Norrbottens län

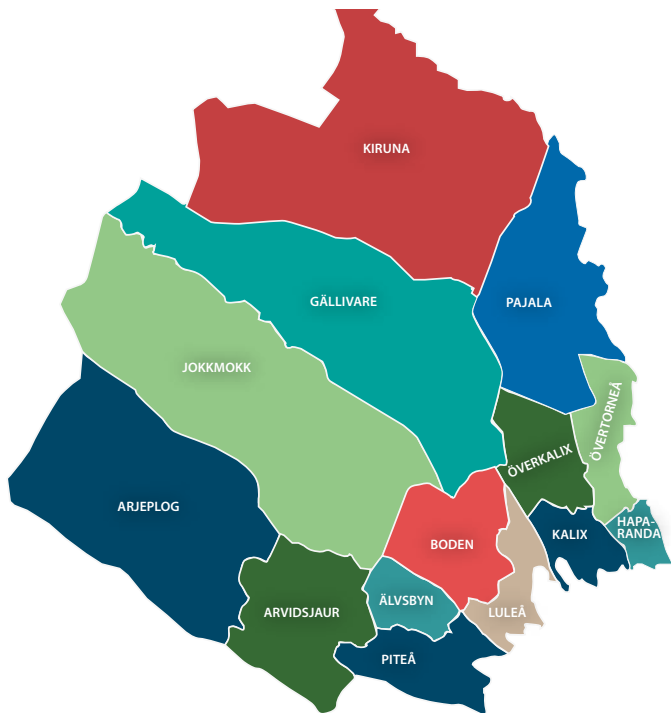
971 86 Luleå

Besöksadress: Stationsgatan 5

Telefon: 010-225 50 00, Telefax: 0920-22 84 11

e-post: norrboten@lansstyrelsen.se

www.lansstyrelsen.se/norrboten

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Tillsammans för Norrbottens bästa
lansstyrelsen.se/norrbotten

Länsstyrelsen
Norrbotten